

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W GDAŃSKU

LGD-410-21/09

Nr ewid. 6/2010/P/09/130/LGD

Informacja
o wynikach kontroli
realizacji zadań wynikających
z ustawy o usługach turystycznych
przez marszałków województw,
które przygotowują się do turnieju
Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej
UEFA EURO 2012

Gdańsk styczeń 2010 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszącą się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Informacja o wynikach kontroli realizacji zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych przez marszałków województw, które przygotowują się do turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012

Dyrektor Delegatury NIK w Gdańsku

Alicja Szczepaniak

Akceptuję:

Marek Zająkała

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:

Jacek Jezierski

Prezes

Najwyższej Izby Kontroli

dnia

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: (22) 444-50-00 / (22) 825 44 81
www.nik.gov.pl

Spis treści

Słowniczek ważniejszych pojęć	4
1. Wprowadzenie.....	6
2. Podsumowanie wyników kontroli	7
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	7
2.2. Synteza wyników kontroli	7
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	10
3. Ważniejsze wyniki kontroli.....	12
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych.....	12
3.2. Istotne ustalenia kontroli	16
3.2.1. Organizatorzy turystyki i pośrednicy turystyczni	16
3.2.2. Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek.....	22
3.2.3. Obiekty hotelarskie	30
3.2.4. Audyt wewnętrzny i kontrola wewnętrzna	37
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	38
4.1. Przygotowanie kontroli.....	38
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.....	38
5. Załączniki	42
5.1. Zestawienie liczby obiektów hotelarskich według ich rodzaju w skontrolowanych województwach.....	42
5.2. Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole	43
5.3. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność.....	43
5.4. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności	44
5.5. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	45

Słowniczek ważniejszych pojęć

Usługi turystyczne - usługi przewodnickie, usługi hotelarskie oraz wszystkie inne usługi świadczone turystom lub odwiedzającym.

Impreza turystyczna - co najmniej dwie usługi turystyczne tworzące jednolity program i objęte wspólną ceną, jeżeli usługi te obejmują nocleg lub trwają ponad 24 godziny albo jeżeli program przewiduje zmianę miejsca pobytu.

Organizator turystyki - przedsiębiorca organizujący imprezę turystyczną.

Pośrednik turystyczny - przedsiębiorca, którego działalność polega na wykonywaniu, na zlecenie klienta, czynności faktycznych i prawnych związanych z zawieraniem umów o świadczenie usług turystycznych.

Przewodnik turystyczny - osoba zawodowo oprowadzającą turystów lub odwiedzających po wybranych obszarach, miejscowościach i obiektach oraz udzielająca o nich informacji. Do zadań przewodnika turystycznego należy oprowadzanie wycieczek oraz fachowe udzielanie ich uczestnikom informacji o kraju, odwiedzanych miejscowościach, obszarach i obiektach.

Pilot wycieczek - osoba towarzysząca, w imieniu organizatora turystyki, uczestnikom imprezy turystycznej, sprawująca opiekę nad nimi i czuwająca nad sposobem wykonania na ich rzecz usług. Do zadań pilota wycieczek należy sprawowanie, w imieniu organizatora turystyki, opieki nad uczestnikami imprezy turystycznej w niezbędnym zakresie, wynikającym z charakteru imprezy, czuwanie nad sposobem wykonywania usług świadczonych na rzecz uczestników podczas imprezy oraz przyjmowanie od nich reklamacji dotyczących świadczonych im usług, a także reprezentowanie organizatora turystyki wobec kontrahentów świadczących usługi w trakcie trwania imprezy.

Usługi hotelarskie - krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych oraz świadczenie, w obrębie obiektu, usług z tym związanych.

Hotele - obiekty posiadające co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczące szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów.

Motele - hotele położone przy drogach, zapewniające możliwość korzystania z usług motoryzacyjnych i dysponujące parkingiem.

Pensjonaty - obiekty posiadające co najmniej 7 pokoi, świadczące dla swoich klientów całodzienne wyżywienie.

Kempingi (campingi) - obiekty strzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach, samochodach mieszkalnych (campobusach) i przyczepach samochodowych, przyrządzanie posiłków, parkowanie samochodów, a także świadczące usługi związane z pobytem klientów; obiekty te mogą dodatkowo umożliwiać nocleg w domkach turystycznych lub innych obiektach stałych.

Domy wycieczkowe - obiekty posiadające co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowane do samoobsługi klientów oraz świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów.

Schroniska młodzieżowe - obiekty przeznaczone do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowane do samoobsługi klientów.

Schroniska - obiekty zlokalizowane poza obszarami zabudowanymi, przy szlakach turystycznych, świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów.

Pola biwakowe - obiekty niestrzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach.

1. Wprowadzenie

Temat kontroli: Realizacja zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych przez marszałków województw, które przygotowują się do turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012.

Numer kontroli: P/09/130.

Uzasadnienie podjęcia kontroli: Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych¹ (dalej: „ustawa o usługach turystycznych”), po przejęciu ich przez marszałków województw od wojewodów (z dniem 01.01.2006 r.), nie była kompleksowo badana przez NIK. Kontrolę podjęto z inicjatywy NIK. Przeprowadzona w 2003 r. kontrola realizacji tych zadań przez wojewodów, ujawniła szereg istotnych nieprawidłowości.² Ponadto *organizacja w Polsce w 2012 r. Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej* wymaga wzmożonego nadzoru nad działalnością podmiotów świadczących usługi turystyczne.

Cel kontroli: Ocena realizacji przez marszałków wybranych województw zadań z zakresu administracji rządowej, określonych w *ustawie o usługach turystycznych*.

Główne zagadnienia objęte tematyką kontroli:

1. Prowadzenie rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych oraz przeprowadzanie kontroli ich działalności.
2. Nadawanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, organizowanie egzaminów, prowadzenie ewidencji nadanych uprawnień oraz przeprowadzanie kontroli przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.
3. Zaszeregowywanie obiektów hotelarskich i nadawanie im kategorii, prowadzenie ewidencji tych obiektów oraz przeprowadzanie kontroli ich działalności.
4. Ochrona konsumentów usług turystycznych wynikająca z realizacji ww. zadań.

Okres objęty kontrolą: Od 01.01.2006 r. do 30.06.2009 r.

Czynności kontrolne: Przeprowadzono w okresie od 04.06.2009 r. do 30.09.2009 r., na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³ (dalej: „ustawa o NIK”), pod względem legalności, gospodarności i rzetelności. Kontrolą objęto marszałków 6 województw: dolnośląskiego, małopolskiego, mazowieckiego, pomorskiego, śląskiego i wielkopolskiego.

Do oceny realizacji zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych wykorzystano także wyniki przeprowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego w Gdańsku kontroli planowej nr P/08/006 „Powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa, państwowymi funduszami celowymi oraz innymi państwowymi osobami prawnymi w 2008 r.”.

Na podstawie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, zebrano dodatkowe informacje z Ministerstwa Sportu i Turystyki, UOKiK i od miejskich rzeczników konsumentów.

¹ Dz.U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268 ze zm.

² Informacja o wynikach kontroli nr P/03/047 „Realizacja przez organy administracji rządowej zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych” (Warszawa, 27 stycznia 2004 r.).

³ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych przez marszałków województw, na terenie których leżą miasta zgłoszone do organizacji w 2012 r. *Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej*.

Marszałkowie skontrolowanych województw zapewnili po 1 stycznia 2006 r. formalną realizację zadań związanych z regulacją rynku usług turystycznych, tj.: rejestracją organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, nadawaniem uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek oraz kategoryzacją obiektów hotelarskich. W celu należytego wykonywania przejętych od wojewodów funkcji, przypisano komórkom organizacyjnym urzędów marszałkowskich określone obowiązki.

Kontrola NIK wykazała jednak nieprawidłowości w realizacji powyższych zadań. Dotyczyły one w szczególności: nierzetelnego prowadzenia rejestrów organizatorów turystyki i pośredników turystycznych oraz ewidencji obiektów hotelarskich, niezgodnego z prawem organizowania egzaminów na przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących zaszeregowywania obiektów hotelarskich oraz nadawania uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, a także niepełnego wywiązywania się z obowiązku prowadzenia kontroli podmiotów działających na rynku usług turystycznych.

2.2. Synteza wyników kontroli

2.2.1. Organizatorzy turystyki i pośrednicy turystyczni

W badanym okresie wzrosła liczba przedsiębiorców wpisanych do rejestrów organizatorów turystyki i pośredników turystycznych województw objętych kontrolą, z 1,8 tys. na koniec 2006 r. do 2,1 tys. na dzień 30.06.2009 r., tj. o 17% [str. 16].

2.2.1.1. Marszałkowie 4 z 6 skontrolowanych województw (mazowieckie, pomorskie, śląskie i wielkopolskie) niezgodnie z przepisami ustawy o usługach turystycznych i nierzetelnie prowadzili rejestry organizatorów turystyki i pośredników turystycznych oraz nieprawidłowo rozpatrywali wnioski przedsiębiorców o dokonanie wpisów do rejestrów. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niekompletności prowadzonych rejestrów oraz wpisów do rejestrów, dokonywanych nieterminowo i w oparciu o niekompletne wnioski przedsiębiorców [str. 17-18].

2.2.1.2. Marszałkowie województw, za wyjątkiem Marszałka Województwa Wielkopolskiego, podejmowali właściwe działania w przypadku niezłożenia do urzędów przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych oryginałów

dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnych umów gwarancji lub ubezpieczenia, które zagwarantowałyby m.in. pokrycie kosztów powrotu klientów do kraju, w wypadku gdy przedsiębiorca nie zapewnia tego powrotu. Działania te polegały na wydawaniu decyzji o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności objętej wpisem do rejestru przez okres 3 lat [str. 18-20].

2.2.1.3. Marszałkowie wszystkich województw wywiązywali się z obowiązku prowadzenia kontroli organizatorów turystyki i pośredników turystycznych. Prawidłowo także załatwiali skargi wniesione na działalność tych podmiotów. W ocenie NIK, działania podejmowane przez marszałków województw miały na celu zapewnienie ochrony interesów konsumentów usług turystycznych [str. 20-22].

2.2.2. Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek

W 4 województwach (dolnośląskie, pomorskie, mazowieckie i śląskie) liczba osób posiadających uprawnienia przewodnika turystycznego i pilota wycieczek zwiększyła się o 17%, tj. z 20,3 tys. na koniec 2006 r. do 23,7 tys. na dzień 30.06.2009 r. NIK nie mogła natomiast ustalić liczby osób posiadających uprawnienia w województwach małopolskim i wielkopolskim, gdyż sposób, w jaki prowadzono tam ewidencje uniemożliwił pozyskanie zagregowanych danych [str. 28]. We wszystkich województwach objętych badaniami, marszałkowie nadawali z roku na rok coraz więcej uprawnień: w 2006 r. – 1,5 tys., w 2007 r. – 1,9 tys. i w 2008 r. – 2,1 tys. [str. 22-23].

2.2.2.1. Marszałkowie województw powołali komisje egzaminacyjne dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz komisje egzaminacyjne języków obcych. W 4 województwach (małopolskie, mazowieckie, pomorskie i śląskie) skład komisji nie odpowiadał jednak wymogom *art. 25 ust. 4 ustawy o usługach turystycznych*, ponieważ do 3 z nich nie powołano przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków, a do jednej przedstawiciela organizacji zrzeszających organizatorów turystyki [str. 23].

2.2.2.2. W 4 województwach (pomorskie, wielkopolskie, mazowieckie i śląskie) stwierdzono nieprawidłowości w przeprowadzaniu egzaminów na przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, a także egzaminów ze znajomości języka obcego. Do egzaminów dopuszczane były bowiem osoby, które nie spełniły warunków udziału w egzaminie, m.in. z opóźnieniem przedstawiły zaświadczenia o ukończeniu szkolenia oraz odbyciu zajęć praktycznych [str. 25-26].

2.2.2.3. W 2 województwach (mazowieckie i śląskie) stwierdzono istnienie mechanizmu korupcjogennego⁴, polegającego na egzaminowaniu kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek przez osoby, które wcześniej szkoliły egzaminowanych. Powyższe działanie nie zapewniało bezstronności w trakcie egzaminu i stwarzało konflikt interesów [str. 25].

⁴ Według przyjętej w NIK definicji mechanizm korupcjogenny to nieprawidłowość w działalności kontrolowanej jednostki, która powoduje lub zwiększa ryzyko korupcji.

2.2.2.4. W 2 województwach (śląskie i wielkopolskie) niezgodnie z przepisami wykonawczymi do *ustawy o usługach turystycznych* i z naruszeniem procedury określonej w *kpa*⁵ załatwiane były sprawy o nadanie uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek. Stwierdzono m.in. załatwianie spraw na podstawie niekompletnych wniosków [str. 26].

2.2.2.5. Marszałkowie wszystkich województw prowadzili ewidencje nadanych uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek. W poszczególnych województwach ewidencje te jednak zawierały różne dane dotyczące osób, którym nadano uprawnienia, co było spowodowane brakiem uregulowań prawnych w powyższym zakresie [str. 28].

2.2.2.6. Marszałkowie 4 województw (dolnośląskie, małopolskie, pomorskie i śląskie), pomimo prawnego obowiązku, zaniechali prowadzenia lub przeprowadzali z opóźnieniem kontrole z urzędu (raz na 3 lata) organizatorów szkoleń posiadających stałe upoważnienia do szkolenia kandydatów na przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek [str. 27-28].

2.2.2.7. Marszałkowie 4 województw (dolnośląskie, mazowieckie, pomorskie i wielkopolskie) nie przeprowadzali w ogóle lub przeprowadzili tylko pojedyncze kontrole przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, tj. nierzetelnie wywiązali się z obowiązku prowadzenia kontroli. W sposób niedostateczny zatem nadzorowali wykonywanie zadań przez przewodników turystycznych i pilotów wycieczek [str. 28-29].

2.2.3. Obiekty hotelarskie

W kontrolowanym okresie zwiększyła się o 21% liczba obiektów hotelarskich⁶, z 1,27 tys. na koniec 2006 r. do 1,54 tys. na dzień 30.06.2009 r. Największa liczba obiektów hotelarskich zaewidencjonowanych przez marszałków województw zaszeregowana została do rodzaju hoteli (ponad 70% wszystkich obiektów wpisanych do ewidencji). Grupa tych obiektów cechowała się również największą dynamiką wzrostu (27%), a największe tempo przyrostu (62%) odnotowano wśród hoteli 5- i 4-gwiazdkowych, tj. o najwyższym standardzie w zakresie wyposażenia oraz świadczonych usług (z 82 na 31.12.2006 r. do 133 na 30.06.2009 r.). Zmniejszyła się natomiast liczba domów wycieczkowych – o 5%, kempingów – o 4% i schronisk – o 2% [str. 30-31].

2.2.3.1. Marszałkowie 4 województw (mazowieckie, pomorskie, śląskie i wielkopolskie) prowadzili postępowania administracyjne w sprawie zaszeregowania obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i kategorii z naruszeniem przepisów wykonawczych do *ustawy o usługach turystycznych*

⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

⁶ Obiekty hotelarskie, dla których ewidencję prowadzi marszałek województwa, dzielą się na: hotele, motele, pensjonaty, kempingi (campingi), domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska. Dla pól biwakowych ewidencję prowadzi właściwy dla miejsca ich położenia wójt.

oraz kpa. Stwierdzono m.in., że część spraw załatwiona była nieterminowo i w oparciu o niekompletne wnioski przedsiębiorców, ponadto w województwie pomorskim pobierano w nadmiernej wysokości opłaty za dokonanie oceny spełniania przez obiekty hotelarskie wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii – 42 przedsiębiorców wniosło łącznie opłaty wyższe o 11,9 tys. zł od należnych [str. 31-34].

2.2.3.2. W 3 województwach (mazowieckie, pomorskie i wielkopolskie) nierzetelnie prowadzono ewidencję obiektów hotelarskich. Karty ewidencyjne nie zawierały wszystkich wymaganych danych, m.in. nie zamieszczono w nich informacji o liczbie miejsc noclegowych i zakresie świadczonych usług. Stwierdzono ponadto, że w 2 województwach (dolnośląskie i wielkopolskie) nie założono kart ewidencyjnych dla 24 obiektów hotelarskich [str. 34-35].

2.2.3.3. Za wyjątkiem Marszałka Województwa Wielkopolskiego, w pozostałych województwach marszałkowie wywiązywali się z prawnego obowiązku przeprowadzenia z urzędu raz na 3 lata okresowych kontroli obiektów hotelarskich [str. 35-36].

2.2.4. Audyt wewnętrzny i kontrola wewnętrzna

Audyt wewnętrzny i kontrola wewnętrzna w skontrolowanych urzędach marszałkowskich nie funkcjonowały w sposób zapewniający prawidłowe wykonywanie zadań określonych w *ustawie o usługach turystycznych*. Nieobjęcie w badanym okresie w większości urzędów marszałkowskich audytem wewnętrznym (Katowice, Kraków, Poznań, Warszawa, Wrocław) i kontrolą wewnętrzną (Gdańsk, Katowice, Kraków, Wrocław) realizacji powyższych zadań oraz wyniki przeprowadzonych w pozostałych urzędach audytu i kontroli wewnętrznych (nie ustalono istotnych nieprawidłowości), wskazują na słabość systemów ustanowionych w tych urzędach [str. 37].

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

Marszałkowie województw po przejęciu z dniem 1 stycznia 2006 r. od wojewodów zadań określonych w *ustawie o usługach turystycznych*, zapewnili ich realizację w urzędach marszałkowskich.

Zwiększyła się znacznie liczba podmiotów świadczących usługi turystyczne w objętych kontrolą województwach, co ma istotne znaczenie ze względu na zapewnienie prawidłowego przebiegu *Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2012 r.*

Pomimo, iż system mechanizmów regulujących rynek usług turystycznych i zapewniających ochronę konsumentów tych usług był wystarczający, to stwierdzono nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu.

Porównanie wyników niniejszej kontroli z przeprowadzoną przez NIK w 2003 r. kontrolą realizacji przez wojewodów zadań *wynikających z ustawy o usługach turystycznych* wskazuje, iż zakres nieprawidłowości zwiększył się

w okresie pierwszych trzech i pół lat realizacji tych zadań przez marszałków województw.⁷ Wynika z tego, że administracja rządowa sprawniej od samorządu terytorialnego realizowała zadania określone w *ustawie o usługach turystycznych*, na co niewątpliwie wpływ miało większe doświadczenie w wykonywaniu tych zadań przez wojewodów (prawie 7-letni okres).

Ponadto NIK zauważa, że na stronie internetowej pod adresem: www.turystyka.gov.pl, Ministerstwo Sportu i Turystyki udostępnia dane, w postaci elektronicznych rejestrów, dotyczące organizatorów turystyki i pośredników turystycznych oraz obiektów hotelarskich. Rejestry te nie obejmują jednak przewodników turystycznych i pilotów wycieczek. Zdaniem NIK, prowadzenie centralnej bazy przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, z powszechnym dostępem do jej danych (z zachowaniem ochrony danych osobowych), zwiększyłoby bezpieczeństwo turystów korzystających z usług przewodnickich (m.in. możliwość weryfikacji za pośrednictwem internetu, wiarygodności osoby świadczącej usługi przewodnickie).

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań wynikających z *ustawy o usługach turystycznych*, NIK uważa za konieczne podjęcie działań przez:

1. Ministra Sportu i Turystyki, dotyczących:

- określenia zasad i sposobu prowadzenia ewidencji nadanych, zawieszonych i cofniętych uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek,
- rozważenia możliwości utworzenia ogólnie dostępnej centralnej elektronicznej bazy przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.

2. Marszałków województw, dotyczących:

- wyeliminowania mechanizmu korupcyjnego, polegającego na egzaminowaniu kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek przez osoby, które wcześniej szkoliły egzaminowanych,
- wywiązywania się w pełni z obowiązków nadzorowania działalności przewodników turystycznych, pilotów wycieczek, obiektów hotelarskich oraz organizatorów szkoleń posiadających stałe upoważnienia do szkolenia kandydatów na przewodników lub pilotów, poprzez przeprowadzanie ich kontroli,
- wzmocnienia nadzoru nad wykonywaniem zadań wynikających z *ustawy o usługach turystycznych*, m.in. poprzez objęcie ich realizacji audytem wewnętrznym i kontrolą wewnętrzną, zwłaszcza w okresie przygotowań do EURO 2012.

⁷ Z informacji o wynikach kontroli przywołanej w przypisie 2 wynika, że wojewodowie m.in. nie podejmowali odpowiednich działań wobec organizatorów turystyki prowadzących działalność bez umowy gwarancji lub ubezpieczenia obejmującej cały okres jej prowadzenia, zaszeregowywali obiekty hotelarskie do rodzaju i kategorii, pomimo niespełnienia przez nie wszystkich wymagań przewidzianych prawem oraz przeprowadzali małe ilości kontroli podmiotów świadczących usługi turystyczne. Ustalenia niniejszej kontroli wskazują, że marszałkowie województw popełniali te same co wojewodowie błędy w wykonywaniu zadań wynikających z *ustawy o usługach turystycznych*. Zwiększył się jednak zakres nieprawidłowości po przejęciu tych zadań przez marszałków województw.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Podstawowe kwestie związane z turystyką normuje *ustawa o usługach turystycznych*. Ustawa ta reguluje rynek usług turystycznych wprowadzając m.in.:

- obowiązek rejestracji organizatorów turystyki i pośredników turystycznych,
- system nadawania uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, w tym upoważnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek,
- system kategoryzacji obiektów hotelarskich.

Wejście w życie *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej*⁸ spowodowało, że z dniem 1 stycznia 2006 r. marszałkowie województw przejęli od wojewodów wykonywanie zadań określonych w *ustawie o usługach turystycznych*. Zadania marszałka województwa, o których mowa w ww. ustawie, są zadaniami z zakresu administracji rządowej (*art. 2a*).

Część zadań wykonywanych przez marszałków województw na podstawie *ustawy o usługach turystycznych* wymaga przeprowadzenia postępowania kończącego się wydaniem decyzji administracyjnej lub postanowienia. Do postępowań tych stosuje się uregulowania *kodeksu postępowania administracyjnego*, w szczególności zaś przepisy *art. 104-113 kpa* i *art. 123-126 kpa*, a ponadto dotyczące terminów załatwienia sprawy przepisy *art. 35-37 kpa*.

Organizatorzy turystyki i pośrednicy turystyczni

W *ustawie o usługach turystycznych* uregulowane zostały zagadnienia związane z działalnością gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych. Zgodnie z *art. 4 ust. 1 ww. ustawy*, jest to działalność gospodarcza regulowana w rozumieniu *ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej*⁹ (dalej: „*ustawa o swobodzie działalności gospodarczej*”) i wymaga uzyskania wpisu w rejestrze organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.

Organem właściwym do prowadzenia rejestru jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorcy, a w przypadku przedsiębiorcy zagranicznego marszałek województwa wybrany przez tego przedsiębiorcę (*art. 7 ust. 1*).

Zgodnie z *art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o usługach turystycznych*, organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, aby móc prowadzić działalność, zobowiązany jest zawrzeć umowę gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej albo umowę ubezpieczenia

⁸ Dz.U. Nr 175, poz. 1462 ze zm.

⁹ Dz.U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.

na rzecz klientów – w zakresie pokrycia kosztów powrotu klienta do kraju, w wypadku gdy organizator turystyki lub pośrednik turystyczny wbrew obowiązkowi nie zapewnia tego powrotu, a także na pokrycie zwrotu wpłat wniesionych przez klientów w razie niewykonania zobowiązań umownych. Marszałek województwa natomiast jest uprawniony do występowania na rzecz klientów w sprawach wypłaty środków z tytułu ww. umów, na zasadach określonych w ich treści (*art. 5 ust. 5*).

Zgodnie z *art. 9 ust. 1 ww. ustawy*, marszałek województwa ma prawo kontrolować prowadzoną przez przedsiębiorcę działalność gospodarczą w zakresie: zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w *art. 7 ust. 4*, zgodności wykonywanej działalności z uzyskanym wpisem do rejestru, przestrzegania warunków wykonywania działalności gospodarczej określonych *ustawą*, zgodności wykonywanej działalności gospodarczej z zawartymi umowami agencyjnymi, przestrzegania przez przedsiębiorców, dających zlecenie agentom, warunków wykonywania działalności gospodarczej określonych *ustawą*.

Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek

Osoby wykonujące zadania przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek muszą posiadać uprawnienia określone w *ustawie o usługach turystycznych (art. 20)*. Nabycie uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek wymaga m.in. odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego (*art. 22*) oraz zdania egzaminu przeprowadzonego przez komisję egzaminacyjną powołaną przez właściwego marszałka województwa (*art. 25*).

Do zadań marszałka województwa w powyższym zakresie należy:

- przyjmowanie od osób ubiegających się o nadanie stosownych uprawnień aktualnych zaświadczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do wykonywania tych usług (*art. 23*),
- upoważnianie jednostek lub osób na podstawie decyzji administracyjnej do prowadzenia szkoleń, dokonywanie zmiany upoważnienia i jego cofnięcia (*art. 24*),
- prowadzenie kontroli organizatorów szkoleń, o której mowa w *art. 24a*,
- nadawanie, zawieszanie i przywracanie oraz cofanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek – w formie decyzji administracyjnej (*art. 28 ust. 1*),
- prowadzenie kontroli wykonywania zadań przez przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (*art. 29*) oraz ewidencji nadanych uprawnień (*art. 28 ust. 4*).

Marszałkowie województw zostali upoważnieni także do powoływania komisji egzaminacyjnych języków obcych (*art. 32 ust. 3 ustawy o usługach turystycznych*).

Kwalifikacje, skład, sposób powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych, zasady przeprowadzania egzaminów oraz wysokość opłat egzaminacyjnych określono w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 17 stycznia 2006 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek*¹⁰ (dalej: „*rozporządzenie w sprawie przewodników i pilotów*”).

¹⁰ Dz.U. Nr 15, poz. 104

Obiekty hotelarskie

Usługi hotelarskie mogą być świadczone w obiektach hotelarskich, które spełniają wymagania co do wielkości obiektu, jego wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, ustalone dla rodzaju i kategorii, do których obiekt został zaszeregowany, a ponadto wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami (*art. 35 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych*). Usługi hotelarskie mogą być świadczone, w myśl *art. 35 ust. 2 ww. ustawy*, również w innych obiektach, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia, o których mowa w *art. 45 pkt 4* oraz wymagania określone w *art. 35 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy*.

Zgodnie z *art. 36 ww. ustawy*, do obiektów hotelarskich zalicza się: hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska oraz pola biwakowe, dla których (z wyłączeniem schronisk i pól biwakowych) ustalone zostały różne kategorie.

W myśl *art. 38 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych*, zaszeregowania obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów dokonuje, kategorię nadaje oraz prowadzi ich ewidencję marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu hotelarskiego.

Szczegółowe wymagania dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich określono w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie*¹¹ (dalej: „*rozporządzenie w sprawie obiektów hotelarskich*”).

Za dokonanie oceny spełnienia przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii pobierane są opłaty (*art. 44a ustawy o usługach turystycznych*).

Zgodnie z *art. 40 ust. 3 ww. ustawy*, marszałek województwa ma prawo kontrolować, w zakresie swojej właściwości miejscowej, przestrzeganie wymagań, określonych w *art. 35 tej ustawy*, w stosunku do wszystkich obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

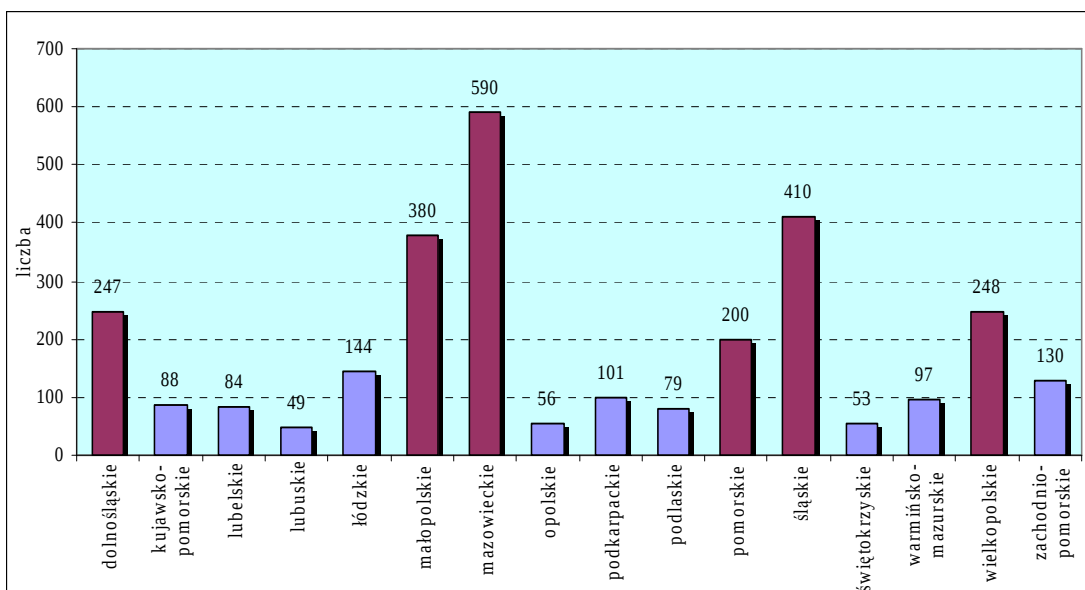
Województwa, na terenie których leżą miasta zgłoszone do organizacji w 2012 r. Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej, należą do najbardziej rozwiniętych regionów w Polsce, pod względem liczby podmiotów świadczących usługi turystyczne.

Według danych Ministerstwa Sportu i Turystyki¹² najwięcej organizatorów turystyki i pośredników turystycznych na początku grudnia 2009 r. było zarejestrowanych w 6 skontrolowanych województwach (wykres 1).

¹¹ Dz.U. z 2006 r. Nr 22, poz. 169

¹² Dane z Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych, udostępnione na stronie internetowej www.turystyka.gov.pl.

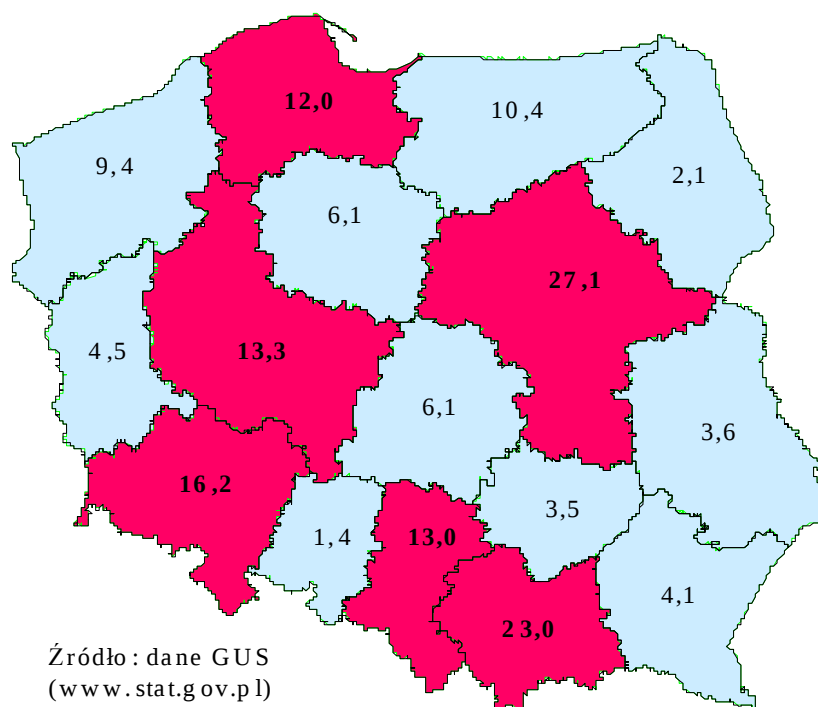
Wykres 1. Liczba organizatorów turystyki i pośredników turystycznych w układzie województw (według stanu na dzień 04.12.2009 r.).

Źródło: dane Ministerstwa Sportu i Turystyki (www.turystyka.gov.pl)

Najwięcej miejsc noclegowych w hotelach w 2008 r. było również na terenie 6 skontrolowanych województw (mapa 1).

Mapa 1. Miejsca noclegowe w 2008 r. w hotelach w układzie województw (w tys.).

Źródło: dane GUS
(www.stat.gov.pl)

3.2. Istotne ustalenia kontroli

Po przejęciu z dniem 1 stycznia 2006 r. przez marszałków województw od wojewodów obowiązków realizacji zadań wynikających z *ustawy o usługach turystycznych*, w urzędach marszałkowskich utworzono komórki organizacyjne mające realizować te zadania, przypisując jednocześnie pracownikom w nich zatrudnionym odpowiedzialność za ich wykonywanie.

3.2.1. Organizatorzy turystyki i pośrednicy turystyczni

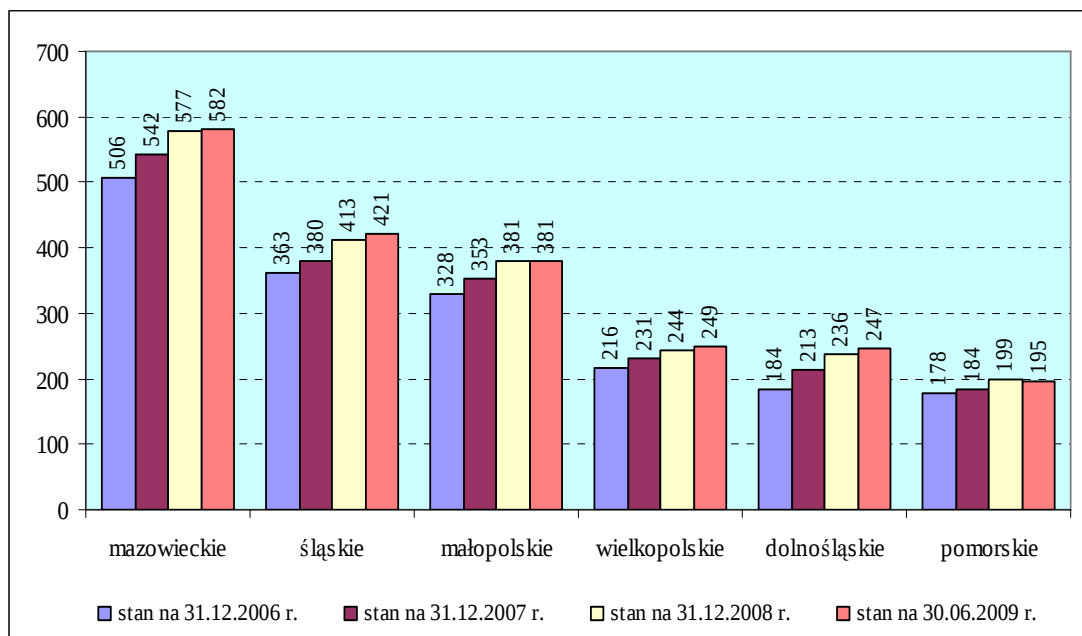
3.2.1.1. Rejestr organizatorów turystyki i pośredników turystycznych

W badanym okresie systematycznie zwiększała się liczba przedsiębiorców wpisanych do rejestrów organizatorów turystyki i pośredników turystycznych województw objętych kontrolą (na koniec: 2006 r. – 1 775, 2007 r. – 1 903, 2008 r. – 2 050 i I półrocza 2009 r. – 2 075).

Najwięcej podmiotów turystycznych, według stanu na 30.06.2009 r., zarejestrowanych było w województwach mazowieckim (582) i śląskim (421), a najmniej w pomorskim (195).

Największe tempo przyrostu liczby tych podmiotów odnotowano w województwie dolnośląskim – 34%, a najmniejsze w pomorskim – 10% (wykres 2).

Wykres 2. Liczba organizatorów turystyki i pośredników turystycznych w układzie województw.

Źródło: ustalenia NIK

Kontrola wykazała, że rejestry organizatorów turystyki i pośredników turystycznych w 3 urzędach marszałkowskich były niekompletne, tj. nie zawierały wszystkich wymaganych art. 7 ust. 6 ustawy o usługach turystycznych, danych¹³.

Na podstawie 40 zbadanych, losowo wybranych w każdym urzędzie, wpisów przedsiębiorców do ww. rejestru stwierdzono, że rejestr ten nie zawierał:

- w **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku**: numeru NIP – o ile przedsiębiorca taki numer posiadał, określenia przedmiotu działalności, określenia zasięgu terytorialnego wykonywanej działalności, wskazania głównego miejsca wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru oraz oddziałów, imion i nazwisk osób upoważnionych do kierowania działalnością przedsiębiorcy oraz działalnością jego oddziałów,
- w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**: określenia przedmiotu działalności, określenia zasięgu terytorialnego wykonywanej działalności, wskazania głównego miejsca wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru oraz oddziałów, imion i nazwisk osób upoważnionych do kierowania działalnością przedsiębiorcy oraz działalnością jego oddziałów. Ponadto, porównanie danych wykazanych przez 40 przedsiębiorców we wnioskach o dokonanie wpisu z danymi odnotowanymi w rejestrze wykazało, że w 30 przypadkach (75%) w rejestrze podano niepełną lub błędną nazwę przedsiębiorcy lub jego niepełny lub błędny adres, co też świadczy o nierzetelnym prowadzeniu tej dokumentacji,
- w **Urzędzie Marszałkowskim w Warszawie**, w latach 2006-2007 rejestr nie zawierał: numeru NIP – o ile przedsiębiorca taki numer posiadał, określenia przedmiotu działalności i jej zasięgu terytorialnego, imion i nazwisk osób upoważnionych do kierowania działalnością przedsiębiorcy, oddziałów i osób upoważnionych do kierowania działalnością oddziałów.

Pracownicy urzędów powyższe braki w rejestrach wyjaśniali głównie tym, iż dane nie objęte wpisami do rejestrów znajdowały się w teczkach założonych dla przedsiębiorców.

W 4 urzędach (w **Gdańsku, Katowicach, Poznaniu i Warszawie**) nieterminowo dokonywano wpisów do rejestru, tj. po upływie 7 dni od dnia złożenia wniosku, co było niezgodne z art. 67 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Przykładowo w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu** po terminie dokonano 28 na 36 zbadanych wpisów (78%), w tym 3 z ponad rocznym opóźnieniem, co spowodowane było, wg wyjaśnień pracownika, problemami proceduralnymi związanymi z podpisywaniem zaświadczeń w urzędzie.

W 2 urzędach nierzetelnie wystawiano zaświadczenia o wpisie do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.

W **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**: porównanie dat 40 wpisów dokonanych w rejestrze z datami wystawionych zaświadczeń wykazało, że w 34 przypadkach (85%) przedsiębiorcom najpierw wydano zaświadczenia o wpisie do rejestru, a dopiero potem dokonano wpisu w rejestrze (pomiędzy datą wydania zaświadczenia a datą wpisu upłynęło od 3 do 739 dni). O nierzetelnym wystawianiu tych zaświadczeń świadczy również fakt, że w 2 zaświadczeniach (5%) wskazano błędne dane dot. numeru wpisu

¹³ Wpis do rejestru obejmuje: firmę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres, a w przypadku gdy przedsiębiorca jest osobą fizyczną - adres zamieszkania (jeżeli nie jest on inny niż adres siedziby), numer NIP - o ile przedsiębiorca taki numer posiada, określenie przedmiotu działalności, określenie zasięgu terytorialnego wykonywanej działalności, tj. obszar kraju, kraje europejskie lub kraje pozaeuropejskie, wskazanie głównego miejsca wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru oraz oddziałów, imiona i nazwiska osób upoważnionych do kierowania działalnością przedsiębiorcy oraz działalnością jego oddziałów.

do rejestru, bądź nazwy i adresu przedsiębiorcy, a w treści 27 zaświadczeń (67%) wskazano nieaktualne dane promulgacyjne ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

W Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach: w 2 zaświadczeniach o wpisie do rejestru nie wskazano siedziby podmiotów, a w odniesieniu do jednego podano inne główne miejsce wykonywania działalności objętej wpisem niż wskazane we wniosku.

W 2 urzędach stwierdzono przypadki przesyłania ministrowi właściwemu ds. turystyki¹⁴ kopii zaświadczeń o wpisie do rejestru po upływie 30 dni od dnia ich wystawienia, co ocenia się jako działanie nierzetelne, powodujące nieaktualność Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych¹⁵.

W Urzędzie Marszałkowskim w Warszawie przesłano ministrowi właściwemu ds. turystyki po upływie 30 dni 9 zaświadczeń, w tym jedno po 3 miesiącach, a w **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku** po upływie 30 dni przesłano 2 zaświadczenia.

W 3 urzędach marszałkowskich (w **Gdańsku, Katowicach i Warszawie**) stwierdzono przypadki dokonywania wpisów do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych w oparciu o niekompletne wnioski niespełniające, określonych w przepisach art. 7 ust. 3-5 ustawy o usługach turystycznych, wymagań¹⁶.

Na przykład:

- w **Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach**, 3 przedsiębiorców złożyło oświadczenia, w których brak było oznaczenia miejsca i daty ich złożenia oraz wskazania funkcji pełnionej przez podpisującego oświadczenie,
- w **Urzędzie Marszałkowskim w Warszawie**, 4 oświadczenia nie zawierały dat ich złożenia, 2 oświadczenia nie zawierały wskazania funkcji pełnionej przez osoby je składające.

We wszystkich skontrolowanych województwach stwierdzono przypadki składania marszałkom województw przez organizatorów turystyki lub pośredników turystycznych oryginałów dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnych umów gwarancji lub ubezpieczenia po upływie terminów obowiązywania umów poprzednich (niezgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy o usługach turystycznych).

Przykładowo, na 80 zbadanych oryginałów dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnych umów gwarancji lub ubezpieczenia:

- do **Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku** złożono po upływie terminu obowiązywania umowy poprzedniej 42 ww. dokumenty,

¹⁴ Do 22.07.2007 r. - Minister Gospodarki, a od 23.07.2007 r. - Minister Sportu i Turystyki.

¹⁵ Zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych, minister właściwy ds. turystyki, m.in. na podstawie kopii zaświadczeń przesłanych przez marszałków województw, prowadzi Centralną Ewidencję Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych. Dane z tej ewidencji udostępnione są na stronie internetowej pod adresem: www.turystyka.gov.pl.

¹⁶ Wniosek winien zawierać (patrz przypis 13), a ponadto dołącza się do niego oryginał umowy, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o usługach turystycznych oraz oświadczenie o treści: „Oświadczam, że: dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych są kompletne i zgodne z prawdą, znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych”, zawierające firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres, oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia, podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

- do **Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie** złożono po upływie terminu obowiązywania umowy poprzedniej 6 ww. dokumentów.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, organ prowadzący rejestr działalności regulowanej wydaje decyzję o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności objętej wpisem, m.in. gdy stwierdzi rażące naruszenie warunków wymaganych do wykonywania działalności regulowanej przez przedsiębiorcę. W przypadku wydania takiej decyzji organ z urzędu wykreśla wpis przedsiębiorcy w rejestrze działalności regulowanej (ust. 3).

W badanym okresie marszałkowie 5 województw (**dolnośląskiego, małopolskiego, mazowieckiego, pomorskiego i śląskiego**)¹⁷ wydali łącznie 118 ww. decyzji, w związku z rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych. Przesłanką wydania większości decyzji było nieprzedłożenie marszałkowi województwa oryginału dokumentu potwierdzającego zawarcie kolejnej umowy gwarancji lub ubezpieczenia (art. 10a pkt 2 ustawy o usługach turystycznych).

W przypadkach nieprzedłożenia oryginałów dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnych umów gwarancji lub ubezpieczenia marszałkowie województw, za wyjątkiem **Marszałka Województwa Wielkopolskiego**, wszczynali postępowania w sprawie wydania decyzji o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności objętej wpisem.

Na przykład, na wybranej losowo próbie ustalono, że:

- **Marszałek Województwa Małopolskiego**, po upływie terminów do złożenia oryginałów dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnych umów, wszczął 6 postępowań w sprawie wydania decyzji o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności objętej wpisem (z uwagi na przekazanie w toku postępowań ww. dokumentów wskazujących na zachowanie ciągłości zabezpieczenia finansowego, postępowania stały się bezprzedmiotowe i zostały umorzone, zgodnie z art. 105 § 1 kpa),
- **Marszałek Województwa Śląskiego** zawiadomił 34 przedsiębiorców o wszczęciu postępowań w sprawie wydania ww. decyzji, w związku z niedostarczeniem aktualnych umów gwarancji lub ubezpieczenia (po otrzymaniu zawiadomień przedsiębiorcy niezwłocznie przedłożyli Marszałkowi aktualne umowy gwarancji lub ubezpieczenia, które były podstawą do wydania decyzji umarzających wszczęte postępowania).

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie wszczynał postępowań w sprawie wydania decyzji o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności objętej wpisem w przypadkach: nieprzedłożenia oryginałów dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnych umów gwarancji lub ubezpieczenia albo złożenia dokumentów potwierdzających zawarcie takich umów, które nie obejmowały całego okresu wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru.

¹⁷ Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie wydał w latach 2006-2009 (I półrocze) żadnej decyzji o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności objętej wpisem do rejestru.

W Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu stwierdzono, że:

- 2 przedsiębiorców złożyło dokumenty potwierdzające zawarcie kolejnych umów gwarancji, które nie obejmowały całego okresu wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru (brak ciągłości ubezpieczenia), co było niezgodne z art. 5 ust. 3 ustawy o usługach turystycznych i stanowiło rażące naruszenie warunków wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru,
- pomimo, iż 6 umów gwarancji lub ubezpieczenia złożono po miesiącu od upływu terminu obowiązywania umowy poprzedniej, to nie wszczęto przed ich złożeniem postępowań w sprawie wydania decyzji o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru.

Dyrektor Departamentu Sportu i Turystyki wyjaśnił m.in., że o braku ciągłości ubezpieczenia 2 przedsiębiorców nie wiedział do dnia kontroli NIK.

Kontrola w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu** wykazała ponadto, że treść 7 umów gwarancji i ubezpieczenia (z 36 zbadanych), nie obejmowała upoważnienia dla Marszałka Województwa Wielkopolskiego lub wskazanej przez niego jednostki do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów powrotu klienta do kraju¹⁸, co było niezgodne z art. 5 ust. 4 ustawy o usługach turystycznych.

Marszałkowie 3 województw (**małopolskiego, mazowieckiego i śląskiego**) skorzystali z określonego w art. 5 ust. 5 ustawy o usługach turystycznych prawa do występowania na rzecz klientów w sprawach wypłaty środków z tytułu umowy gwarancji bankowej, umowy gwarancji ubezpieczeniowej lub umowy ubezpieczenia, na zasadach określonych w treści tych umów. Przyczyną uruchomienia zabezpieczeń finansowych było niewykonanie przez organizatorów turystyki zobowiązań umownych wobec klientów. W wyniku podjęcia przez marszałków województw stosownych działań, klienci otrzymali zwroty wpłat – w 3 przypadkach w żądanej wysokości, a w 1 przypadku, ze względu na ograniczoną sumę gwarancyjną, w wysokości niepełnej, tj. 49% kwoty ogółem roszczeń klientów.

Na działalność organizatorów turystyki i pośredników turystycznych wpłynęło w badanym okresie do: urzędów marszałkowskich – 1 413 skarg, ministra właściwego ds. turystyki¹⁹ – 47 skarg, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – 428 skarg oraz miejskich rzeczników konsumentów²⁰ – 650 skarg.²¹

Klienci organizatorów turystyki i pośredników turystycznych skarżyli się przede wszystkim na: niedochowanie warunków umowy w zakresie standardu świadczonych usług turystycznych, brak zwrotu przez organizatora turystyki nadpłaty za imprezę turystyczną, niezrealizowanie w pełni umowy o świadczenie usług turystycznych, wprowadzenie w błąd przez organizatora turystyki, którego skutkiem było poniesienie dodatkowych kosztów.

¹⁸ Nieprawidłowość dotyczyła umów gwarancji lub ubezpieczenia, które wygasły przed kontrolą NIK.

¹⁹ Patrz przypis 14.

²⁰ W: Chorzowie, Gdańsku, Krakowie, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu.

²¹ Informacje uzyskane w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

Skargi na działalność organizatorów turystyki i pośredników turystycznych wniesione do urzędów marszałkowskich załatwiane były prawidłowo. Pracownicy urzędów przeprowadzali m.in. postępowania wyjaśniające, w niektórych przypadkach również kontrole oraz informowali skarżących o wynikach rozpatrzenia skarg i ocenie zarzutów w nich podniesionych, podejmując w ten sposób działania na rzecz ochrony interesów konsumentów usług turystycznych.

3.2.1.2. Kontrole przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych

Marszałkowie województw w różnym stopniu wywiązywali się z obowiązku prowadzenia kontroli przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych (tabela 1).

Tabela 1. Liczba kontroli przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, przeprowadzonych przez marszałków województw i ministra właściwego ds. turystyki²².

Wyszczególnienie	Kontrole przeprowadzone:											
	w 2006 r.			w 2007 r.			w 2008 r.			w I półroczu 2009 r.		
	przez marszałka województwa	w tym	przez ministra właściwego ds. turystyki	przez marszałka województwa	w tym	przez ministra właściwego ds. turystyki	przez marszałka województwa	w tym	przez ministra właściwego ds. turystyki	przez marszałka województwa	w tym	przez ministra właściwego ds. turystyki
		w wyniku złożonych skarg			w wyniku złożonych skarg			w wyniku złożonych skarg			w wyniku złożonych skarg	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
dolnośląskie	-	-	-	7	1	-	-	-	-	1	1	-
małopolskie	16	2	-	31	3	-	57	3	1	31	1	-
mazowieckie	9	-	8	29	12	4	6	-	-	3	-	-
pomorskie	3	1	-	8	-	-	25	1	-	2	-	-
śląskie	10	-	-	11	-	2	17	-	-	7	-	-
wielkopolskie	20	1	-	13	1	-	23	-	-	16	1	-
Razem	58	4	8	99	17	6	128	4	1	60	3	-

Źródło: ustalenia NIK oraz informacja z Ministerstwa Sportu i Turystyki²³

Najwięcej kontroli przeprowadził **Marszałek Województwa Małopolskiego** – 135, a najmniej **Marszałek Województwa Dolnośląskiego** – 8, co stanowiło odpowiednio 35% i 3% liczby ogółem organizatorów i pośredników turystycznych ujętych w rejestrach marszałków województw (według stanu na 30.06.2009 r.). Powodem przeprowadzenia tak małej liczby kontroli w województwie dolnośląskim

²² Patrz przypis 14.

²³ Uzyskana w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

była, według wyjaśnień pracownika urzędu, niewielka ilość skarg (2), jakie wpłynęły do marszałka oraz niewystarczający stan osobowy w Wydziale Turystyki.

Kontrole przeprowadzone były przez pracowników urzędów marszałkowskich, na podstawie upoważnień, które w 3 urzędach wystawiono w sposób nieprawidłowy – nie zawierały bowiem wszystkich wymaganych danych²⁴ – określonych do dnia 06.03.2009 r. w art. 79 ust. 4 (a następnie w art. 79a ust. 6) ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

W Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu: w żadnym z 61 badanych upoważnień nie zawarto pouczenia o prawach i obowiązkach kontrolowanego przedsiębiorcy, a w 20 brak było numeru legitymacji służbowej pracownika przeprowadzającego kontrolę.

W Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach: w wydanych w latach 2008-2009 (I półrocze) upoważnieniach niewłaściwie oznaczano organ kontroli, tj. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, zamiast Marszałka tego województwa.

W Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu: w żadnym z badanych upoważnień nie podano numeru legitymacji służbowej pracownika przeprowadzającego kontrolę (dokument umożliwiający identyfikację osoby kontrolującej). Powodem braku tych danych w upoważnieniach było nie wydanie przez Marszałka stosownych legitymacji, a działania na rzecz ich wydania podjęto dopiero w trakcie kontroli NIK.

W kontrolach przeprowadzonych przez pracowników 5 urzędów marszałkowskich nie stwierdzono rażącego naruszenia warunków wykonywania działalności, o którym mowa w art. 10a ustawy o usługach turystycznych, natomiast w wyniku kontroli przeprowadzonych przez pracowników **Urzędu Marszałkowskiego w Krakowie** wydano 4 decyzje zakazujące wykonywania działalności gospodarczej objętej wpisem do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych przez okres 3 lat, w związku z rażącym naruszeniem warunków wykonywania tej działalności przez przedsiębiorcę.

3.2.2. Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek

3.2.2.1. Nadawanie, zawieszanie, przywracanie i cofanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek

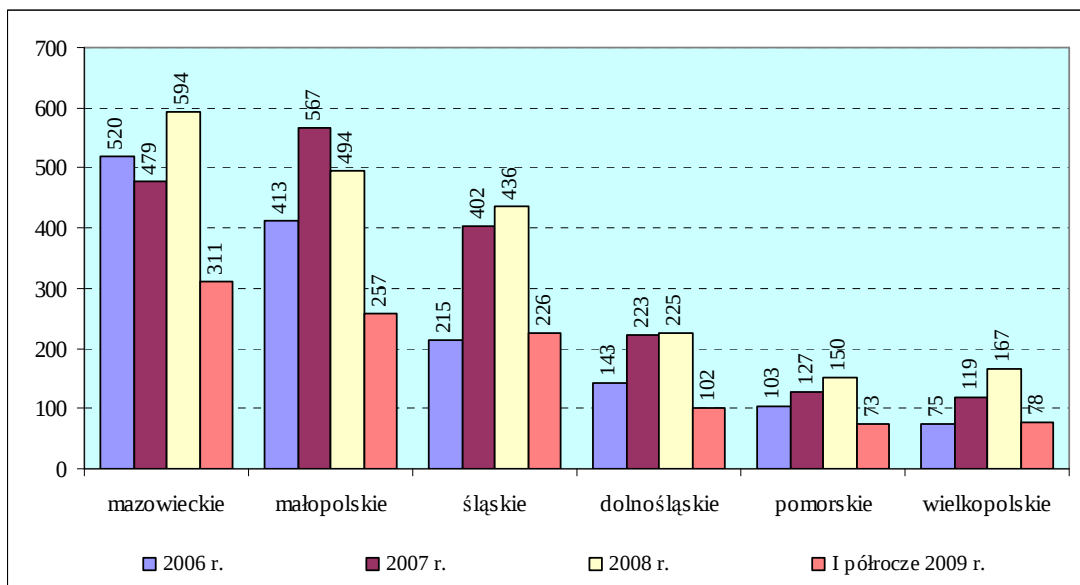
Liczba osób posiadających uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek w 4 spośród 6 kontrolowanych województw²⁵ zwiększała się i wyniosła na koniec: 2006 r. – 20 320 osób, 2007 r. – 21 554 osób, 2008 r. – 22 962 osób i I półrocza 2009 r. – 23 678 osób. W latach 2006-2008 marszałkowie 6 województw

²⁴ Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli zawiera co najmniej: wskazanie podstawy prawnej, oznaczenie organu kontroli, datę i miejsce wystawienia, imię i nazwisko pracownika organu kontroli uprawnionego do wykonania kontroli oraz numer jego legitymacji służbowej, firmę (oznaczenie) przedsiębiorcy objętego kontrolą, określenie zakresu przedmiotowego kontroli, wskazanie daty rozpoczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli, podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji, pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego przedsiębiorcy.

²⁵ Sposób prowadzenia w urzędach marszałkowskich w Krakowie i Poznaniu ewidencji nadanych uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek uniemożliwił ustalenie w trakcie kontroli NIK liczby osób posiadających te uprawnienia na koniec: 2006 r., 2007 r., 2008 r., I półrocza 2009 r. (str. 28 niniejszej informacji o wynikach kontroli).

nadawali z roku na rok coraz więcej uprawnień: w 2006 r. – 1 469, w 2007 r. – 1 917 i w 2008 r. – 2 066 (wykres 3).

Wykres 3. Liczba osób, którym nadano uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek w układzie województw.

Źródło: ustalenia NIK

Marszałkowie województw wywiązali się z obowiązku powołania komisji egzaminacyjnych dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz języków obcych (*art. 25 i art. 32 ustawy o usługach turystycznych*).

W skład komisji egzaminacyjnej dla przewodników turystycznych, pomimo wymogu określonego w *art. 25 ust. 4 ustawy o usługach turystycznych*, **Marszałkowie Województw: Małopolskiego, Pomorskiego²⁶ i Śląskiego** nie powołali przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków (na obszarach objętych uprawnieniami, o które ubiegali się egzaminowani, znajdowały się obiekty zabytkowe i muzea), a **Marszałek Województwa Mazowieckiego** – przedstawiciela organizacji zrzeszających organizatorów turystyki.

Członkowie wszystkich komisji dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek spełniali wymagania (posiadanie wykształcenia wyższego w zakresie związanym z problematyką szkolenia lub odpowiednio uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek oraz wykazanie się pięcioletnią czynną działalnością odpowiednio jako przewodnik turystyczny lub pilot wycieczek) określone w *§ 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie przewodników i pilotów*, a członkowie komisji języków obcych powołani zostali spośród osób znajdujących się

²⁶ Ustalenia z przeprowadzonej w I kwartale 2009 r. kontroli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku nr P/08/006 „Powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa, państwowymi funduszami celowymi oraz innymi państwowymi osobami prawnymi w 2008 r. (w ramach tej kontroli badano m.in. prawidłowość realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, finansowanych z dotacji z budżetu państwa).

na liście stanowiącej załącznik do obwieszczenia Ministra Gospodarki z dnia 20 października 2006 r. w sprawie ogłoszenia listy osób, spośród których marszałkowie województw powołują komisje egzaminacyjne języków obcych dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek²⁷.

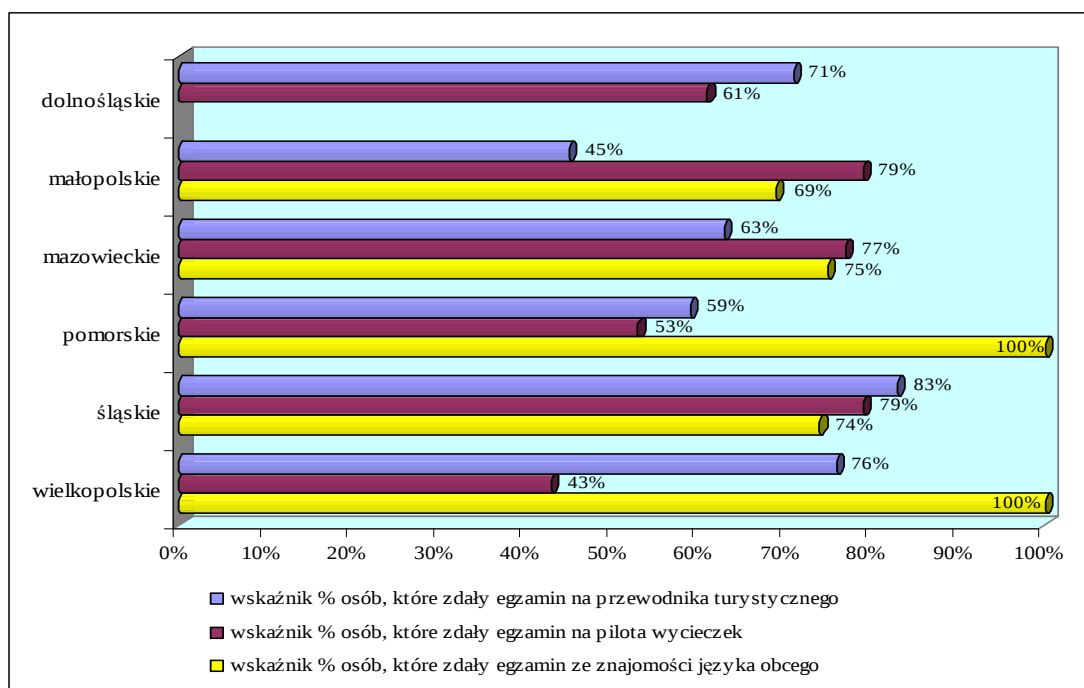
W województwie pomorskim egzamin ze znajomości języka rosyjskiego przeprowadzono (05.06.2008 r.) przed powołaniem komisji egzaminacyjnej (03.12.2008 r.). Egzamin przeprowadziły jednak osoby znajdujące się na liście będącej załącznikiem do ww. obwieszczenia.²⁸

W kontrolowanym okresie zorganizowano ogółem 459 egzaminów, z tego: 126 na przewodnika turystycznego, 273 na pilota wycieczek oraz 60 ze znajomości przez przewodników i pilotów języka obcego. Najwięcej egzaminów przeprowadzono w województwie małopolskim – 152, a najmniej w dolnośląskim i pomorskim – po 43. **Marszałek Województwa Dolnośląskiego** nie organizował egzaminów ze znajomości języka obcego (brak chętnych).

Do egzaminów na: przewodnika turystycznego przystąpiły ogółem 3 172 osoby, a zdało 1 888 osób (60%), pilota wycieczek - odpowiednio – 9 155 i 6 560 (72%) i ze znajomości języka obcego - odpowiednio - 839 i 621 (74%).

Odsetek osób zdających egzaminy w poszczególnych województwach znacząco się różnił i wynosił: na przewodnika turystycznego – od 45% do 83%, na pilota wycieczek – od 43% do 79%, ze znajomości języka obcego – od 69% do 100% (wykres 4).

Wykres 4. Zdawalność egzaminów według województw.

Źródło: ustalenia NIK

²⁷ M.P. Nr 87, poz. 906

²⁸ Patrz przypis 26.

W wyniku kontroli ustalono, że w 2 urzędach marszałkowskich, wbrew postanowieniom § 15 ust. 4 rozporządzenia w sprawie przewodników i pilotów, do zespołów egzaminacyjnych powołano egzaminatorów, którzy wcześniej uczestniczyli w szkoleniu osób egzaminowanych, jako organizator i wykładowca. W ocenie NIK, łączenie funkcji egzaminatora z funkcją organizatora (albo wykładowcy) szkolenia osoby egzaminowanej nie zapewnia bezstronności w trakcie egzaminu i stwarza konflikt interesów, wskazuje tym samym na istnienie mechanizmu korupcjogennego²⁹.

W Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach, do zespołu egzaminacyjnego przeprowadzającego 15.06.2009 r. egzamin na przewodnika turystycznego powołano osobę, która była organizatorem i wykładowcą szkolenia dla przystępujących w tym dniu do egzaminu. Według wyjaśnień pracownika urzędu, główną przyczyną powstania nieprawidłowości była mała ilość egzaminatorów mogących egzaminować osoby ubiegające się o nadanie uprawnień na obszar Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. W Urzędzie Marszałkowskim w Warszawie, do zespołu egzaminacyjnego przeprowadzającego w marcu 2007 r. egzamin na pilota wycieczek powołano osobę, która wcześniej była wykładowcą szkolenia dla przystępującego do egzaminu, co według wyjaśnień Sekretarza Województwa, wynikało z przeoczenia.

Ponadto w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**, nie było dokumentacji dotyczącej wykazu wykładowców i instruktorów biorących udział w szkoleniu egzaminowanych pomimo, iż zgodnie z § 3 ust. 4 rozporządzenia w sprawie przewodników i pilotów, organizator rozpoczynając szkolenie, ma obowiązek przedłożenia marszałkowi województwa harmonogramu zajęć i wykazu wykładowców i instruktorów. Pracownicy tego urzędu nie posiadali zatem żadnych dokumentów, które pozwalałyby sprawdzić, czy egzaminatorzy przeprowadzający egzaminy wcześniej uczestniczyli w szkoleniu osób egzaminowanych.

Do egzaminów na przewodnika turystycznego i pilota wycieczek dopuszczane były w 4 urzędach (**w Gdańsku, Katowicach, Poznaniu i Warszawie**) osoby, które z opóźnieniem przedstawiły zaświadczenie o ukończeniu szkolenia i odbyciu zajęć praktycznych oraz dowód wniesienia opłaty egzaminacyjnej – w terminie krótszym niż 14 dni przed egzaminem, co było niezgodne z § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Przykładowo:

- w **Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach**, spośród 307 osób objętych badaniem, które przystąpiły do egzaminu na przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, 32 osoby (10%) po terminie przedstawiły zaświadczenie o ukończeniu kursu i odbyciu zajęć praktycznych, natomiast 18 osób (6%) po terminie przedstawiło dowody uiszczenia opłaty egzaminacyjnej,
- w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**, 25 z 240 badanych osób (10%), dopuszczono do egzaminów mimo, że stosowne dokumenty złożone zostały bez zachowania terminu. Ponadto w 136 przypadkach (57%) nie stwierdzono dat przedstawienia w urzędzie dowodów wniesienia opłaty egzaminacyjnej.

Do egzaminów ze znajomości przez przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek języka obcego dopuszczone zostały, w 3 urzędach (**w Gdańsku,**

²⁹ Patrz przypis 4.

Katowicach i Warszawie) osoby, które z opóźnieniem wniosły opłatę egzaminacyjną – w terminie krótszym niż 7 dni przed egzaminem, co było niezgodne z § 23 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Na przykład w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach, spośród 111 osób objętych badaniem 14 nieterminowo wniosło opłaty egzaminacyjne.

Opłaty za egzamin osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek oraz ze znajomości języka obcego zostały wniesione, we wszystkich badanych przypadkach, w prawidłowych wysokościach (§ 27 rozporządzenia w sprawie przewodników i pilotów)³⁰.

Sprawy o nadanie uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek w 2 urzędach marszałkowskich załatwiano z naruszeniem przepisów kpa oraz rozporządzenia w sprawie przewodników i pilotów. Stwierdzono m.in. rozpatrywanie niekompletnych wniosków.

W Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach, spośród 210 postępowań objętych badaniem, w 3 rozpatrzono wnioski, które nie zostały podpisane przez wnioskodawców (niezgodnie z art. 63 § 3 kpa), w 2 nadano uprawnienia przewodnika turystycznego, pomimo niezłączenia do wniosku oświadczenia o niekaralności (niezgodnie z § 6 ust. 3 pkt 6 rozporządzenia w sprawie przewodników i pilotów), nie wzywając przy tym stron do uzupełnienia braków we wnioskach (niezgodnie z art. 64 § 2 kpa).

Ponadto w 2 postępowaniach Marszałek nadał uprawnienia pilota wycieczek, podczas gdy wnioskodawcy ubiegali się o nadanie uprawnień pilota wycieczek ze znajomością języka obcego, a w 1 postępowaniu Marszałek nadał uprawnienia pilota wycieczek ważne do 31.07.2012 r. pomimo, iż w zaświadczeniu lekarskim orzeczono zdolność do wykonywania zadań pilota wycieczek do 31.07.2011 r.

Według wyjaśnień pracownika urzędu, powyższe nieprawidłowości powstały na skutek bardzo dużej ilości spraw jakie były do załatwienia i uprawnień jakie nadawał co roku Marszałek Województwa Śląskiego.

W Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu, spośród badanych 91 postępowań, w 37 przypadkach we wnioskach nie wskazano nazwiska rodzowego wnioskodawcy (niezgodnie z § 6 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia), w 1 przypadku we wniosku nie wskazano rodzaju i zakresu uprawnień, o które wnioskodawca się ubiegał (niezgodnie z § 6 ust. 2 pkt 5 ww. rozporządzenia), do 1 wniosku nie załączono odpisu świadectwa lub dyplomu stwierdzającego posiadanie wykształcenia średniego lub wyższego (niezgodnie z § 6 ust. 3 pkt 1 ww. rozporządzenia).

Ponadto 3 decyzje o nadaniu uprawnień pilota wycieczek nie zawierały dat ich wydania, wbrew przepisom art. 107 § 1 kpa.

Marszałkowie województw nie cofali³¹ i nie korzystali z prawa zawieszenia³² uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek.

³⁰ Za część teoretyczną egzaminu osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek - 120 zł, za część praktyczną egzaminu osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika miejskiego i terenowego - 120 zł, za część praktyczną egzaminu osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego - 180 zł, za część praktyczną egzaminu osób ubiegających się o uprawnienia pilota wycieczek - 80 zł, za egzamin ze znajomości języka obcego przez przewodnika turystycznego i pilota wycieczek - 120 zł.

³¹ Uprawnienia cofa się jeżeli przewodnik turystyczny lub pilot wycieczek: zostanie skazany prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa umyślnego lub innego, popełnionego w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, nie zda egzaminu sprawdzającego, o którym mowa w art. 26 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych,

W trakcie kontroli przewodników turystycznych przeprowadzonej przez pracowników **Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku**, pomimo stwierdzenia wykonywania zadań przewodnika turystycznego przez osobę, która nie przedstawiła Marszałkowi Województwa Pomorskiego aktualnego zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania tych zadań, nie cofnięto jej uprawnień. Według wyjaśnień dyrektora Departamentu Turystyki zastosowano, w tym przypadku pouczenie, jako formę nakazu zastosowania się do obowiązującego prawa. Takie postępowanie naruszało *art. 27 pkt 3 ustawy o usługach turystycznych*, z którego wynika obowiązek cofnięcia uprawnień w przypadku nieprzedstawienia marszałkowi województwa stosownego zaświadczenia lekarskiego.

W latach 2006-2009 (I półrocze) do 3 urzędów marszałkowskich³³ wpłynęło na działalność przewodników turystycznych i pilotów wycieczek łącznie 20 skarg. Skargi dotyczyły m.in.: niewłaściwej opieki nad uczestnikami imprezy turystycznej, przekroczenia uprawnień przez przewodnika turystycznego górskiego (oprowadzanie wycieczki na terenie nieudostępnionym dla uprawiania jakiejkolwiek aktywności górskiej, znajdującym się w strefie ochrony ścisłej, w trakcie obowiązywania czwartego stopnia zagrożenia lawinowego), nieznajomości przez pilota wycieczek języka obcego w kraju, w którym można było posługiwać się tym językiem, nie okazania legitymacji lub identyfikatora. Marszałkowie województw w celu załatwienia ww. skarg wzywali przewodników turystycznych i pilotów wycieczek do złożenia wyjaśnień, a ponadto informowali o konsekwencjach (zawieszenie uprawnień) powtarzających się uchybień w wykonywaniu zadań lub postępowaniu przewodnika turystycznego albo pilota wycieczek.

Do ministra właściwego ds. turystyki w badanym okresie nie wpłynęły żadne skargi na działających na terenie skontrolowanych województw przewodników turystycznych i pilotów wycieczek³⁴.

Zgodnie z § 3 *ust. 10 rozporządzenia w sprawie przewodników i pilotów*, marszałek województwa, który wydał organizatorowi szkolenia stałe upoważnienie do szkolenia kandydatów na przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek, dokonuje z urzędu jego kontroli nie rzadziej niż raz na trzy lata.

Marszałkowie 4 województw (**dolnośląskiego, małopolskiego, pomorskiego³⁵ i śląskiego**) w ogóle lub nie w pełni wywiązywali się z obowiązku przeprowadzania okresowych kontroli organizatorów szkoleń.

wykonuje zadania przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, nie przedstawiając uprzednio marszałkowi województwa aktualnego orzeczenia o braku przeciwwskazań do wykonywania zadań odpowiednio przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, wydanego zgodnie z *art. 23 ww. ustawy (art. 27 ww. ustawy)*.

³² Uprawnienia można zawiesić za powtarzające się uchybienia w wykonywaniu zadań lub postępowaniu przewodnika turystycznego albo pilota wycieczek - jeżeli uchybienie stwierdzą osoby uprawnione do kontroli, w wypadku skarg potwierdzonych co do ich słuszności (*art. 26 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych*).

³³ W pozostałych 3 urzędach marszałkowskich nie odnotowano takich skarg.

³⁴ Informacja uzyskana w trybie *art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK*.

Na przykład:

- w **Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu**, nie przeprowadzono żadnych kontroli pomimo, iż w badanym okresie 9 organizatorów szkoleń realizowało, na podstawie stosownych upoważnień, szkolenia dla kandydatów na przewodników lub pilotów,
- w **Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach**, nie przeprowadzono kontroli 3 organizatorów szkoleń, na 47 podmiotów posiadających upoważnienia do ich prowadzenia na terenie województwa śląskiego.

Z wyjaśnień pracowników urzędów wynikało, że główną przyczyną powstania tych nieprawidłowości była niewystarczająca obsada kadrowa w komórkach organizacyjnych odpowiadających za realizację zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych.

3.2.2.2. Ewidencja nadanych uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek

Marszałkowie skontrolowanych województw prowadzili ewidencje nadanych uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek (art. 28 ust. 4 ustawy o usługach turystycznych), które obejmowały różne dane. W ustawie o usługach turystycznych i w rozporządzeniu w sprawie przewodników i pilotów, nie określono natomiast zasad i sposobu prowadzenia powyższej ewidencji.

Na przykład:

- w **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku**, ewidencja ta obejmowała: numer kolejny wpisu, numer decyzji nadającej uprawnienia, numer wydanej legitymacji przewodnika lub pilota oraz imię i nazwisko osoby, której nadano uprawnienia,
- w **Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach**, ewidencja nadanych uprawnień zawierała następujące dane: imię i nazwisko, datę i miejsce jego urodzenia, numer identyfikatora, numer i datę wniosku o nadanie uprawnień oraz wskazanie załączonych dokumentów do wniosku, rodzaj i obszar uprawnień, znajomość języków obcych, daty nadania i ważności uprawnień, numer decyzji nadającej uprawnienia, miejsca zamieszkania i dane kontaktowe pilota lub przewodnika,
- w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**, ewidencję nadanych uprawnień prowadzono w formie elektronicznej, pod kątem osobo-uprawnień. Oznacza to, że jedna osoba mogła posiadać kilka rodzajów uprawnień (przewodnik turystyczny terenowy, miejski, górski, pilot wycieczek), a do ewidencji wpisywana była tylko jeden raz (nadanie kolejnych uprawnień osobie będącej już w ewidencji nie zwiększało liczby osób nią objętych).
- w **Urzędzie Marszałkowskim w Krakowie**, ewidencja komputerowa nie pozwalała na wygenerowanie informacji o liczbie osób posiadających uprawnienia na dany dzień.

Wydane w I półroczu 2009 r. przez **Marszałka Województwa Śląskiego** decyzje nadające uprawnienia nie zostały wprowadzone do ewidencji nadanych uprawnień. Przyczyną powyższych zaniechań, według wyjaśnień dyrektora Wydziału Turystyki i Sportu, było zbyt niskie zatrudnienie w tym wydziale, w stosunku do wykonywanych zadań.

3.2.2.3. Kontrole wykonywania zadań przez przewodników turystycznych i pilotów wycieczek

Marszałkowie 4 województw w ogóle nie wykonywali lub nierzetelnie wywiązywali się z obowiązku prowadzenia kontroli przewodników turystycznych

³⁵ Patrz przypis 26.

i pilotów wycieczek, określonego w art. 29 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych. W badanym okresie przeprowadzono łącznie 420 kontroli przewodników turystycznych i 65 kontroli pilotów wycieczek, przy czym w jednym województwie przeprowadzono jedynie 2 kontrole przewodników turystycznych (**mazowieckie**), a w czterech województwach albo zaniechano prowadzenia kontroli pilotów wycieczek (**dolnośląskie** i **mazowieckie**), albo przeprowadzono tylko jedną taką kontrolę (**pomorskie** i **wielkopolskie**).

Na przykład:

- dyrektor Departamentu Turystyki w **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku**, podając przyczyny przeprowadzenia tylko jednej kontroli pilota wycieczek, wyjaśniła m.in., że po terenie Trójmiasta zorganizowaną grupę może przeprowadzać osoba posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego (miejskiego), co powoduje ograniczenie pracy pilota wycieczek, którego rola sprowadza się do zorganizowania transportu i opieki nad grupą podczas przejazdów. Osoby upoważnione przez Marszałka do przeprowadzania kontroli pilotów wycieczek nie mają natomiast prawa zatrzymywania autokaru. Ponadto nadmieniła, iż w trakcie kontroli NIK, w lipcu 2009 r. Marszałek podpisał z Pomorskim Inspektorem Transportu Drogowego porozumienie w sprawie kontroli pilotów wycieczek i przewodników turystycznych,
- **Sekretarz Województwa Mazowieckiego** wyjaśnił, że w trakcie kontroli NIK finalizowano podpisanie porozumienia z Urzędem m. st. Warszawy w sprawie przeprowadzania kontroli przewodników turystycznych i pilotów wycieczek przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej oraz pracowników urzędu marszałkowskiego.

Tabela 2. Liczba przeprowadzonych przez marszałków województw kontroli przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.

Wyszczególnienie	Kontrole w 2006 r.:		Kontrole w 2007 r.:		Kontrole w 2008 r.:		Kontrole w I półroczu 2009 r.:	
	przewodników turystycznych	pilotów wycieczek	przewodników turystycznych	pilotów wycieczek	przewodników turystycznych	pilotów wycieczek	przewodników turystycznych	pilotów wycieczek
1	2	3	4	5	6	7	8	9
dolnośląskie	127	-	82	-	30	-	-	-
małopolskie	2	-	4	14	4	9	1	15
mazowieckie	2	-	-	-	-	-	-	-
pomorskie	35	1	60	-	11	-	-	-
śląskie	10	10	7	7	7	7	1	1
wielkopolskie	-	-	4	-	22	1	11	-
Razem	176	11	157	21	74	17	13	16

Źródło: ustalenia NIK

Przedmiot kontroli nie wykraczał poza zakres określony w art. 29 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych³⁶. W przypadku stwierdzonych uchybień marszałkowie województw pouczali kontrolowanych, iż za powtarzające się uchybienia w wykonywaniu zadań lub postępowaniu przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek uprawnienia te mogą zostać zawieszone.

³⁶ Kontrola osób wykonujących zadania przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek obejmuje: posiadanie uprawnień co do ich obszaru i ważności oraz poprawność wykonywania zadań przewodnika turystycznego i pilota wycieczek.

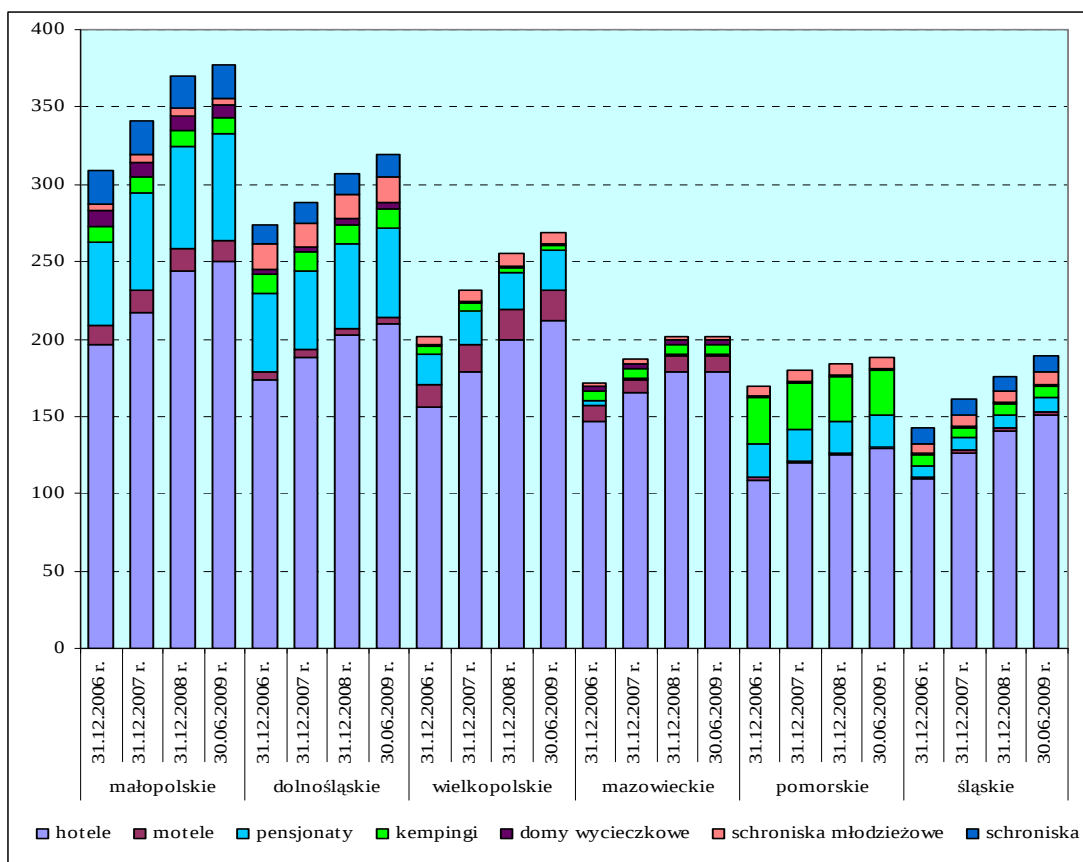
W toku jednej z kontroli przeprowadzonych przez pracowników **Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku** stwierdzono wykonywanie zadań przewodnika turystycznego przez osobę, która nie przedstawiła Marszałkowi Województwa Pomorskiego aktualnego zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania tych zadań (przypadek ten opisano w części 3.2.2.1. niniejszej informacji o wynikach kontroli).

3.2.3. Obiekty hotelarskie

3.2.3.1. Zaszeregowywanie obiektów hotelarskich i nadawanie im kategorii

W kontrolowanym okresie zwiększyła się liczba obiektów hotelarskich³⁷, z 1 269 na koniec 2006 r. do 1 544 obiektów na dzień 30.06.2009 r. Największa liczba obiektów hotelarskich w ewidencjach marszałków województw zaszeregowana została do rodzaju hoteli (1 131), które stanowiły ponad 70% wszystkich obiektów wpisanych do ewidencji. Grupa ta cechowała się również największą dynamiką wzrostu w badanym okresie (27%). Zmniejszyła się natomiast liczba domów wycieczkowych – o 5%, kempingów – o 4% i schronisk – o 2% (wykres 5).

Wykres 5. Liczba obiektów hotelarskich w układzie województw (według rodzajów obiektów).

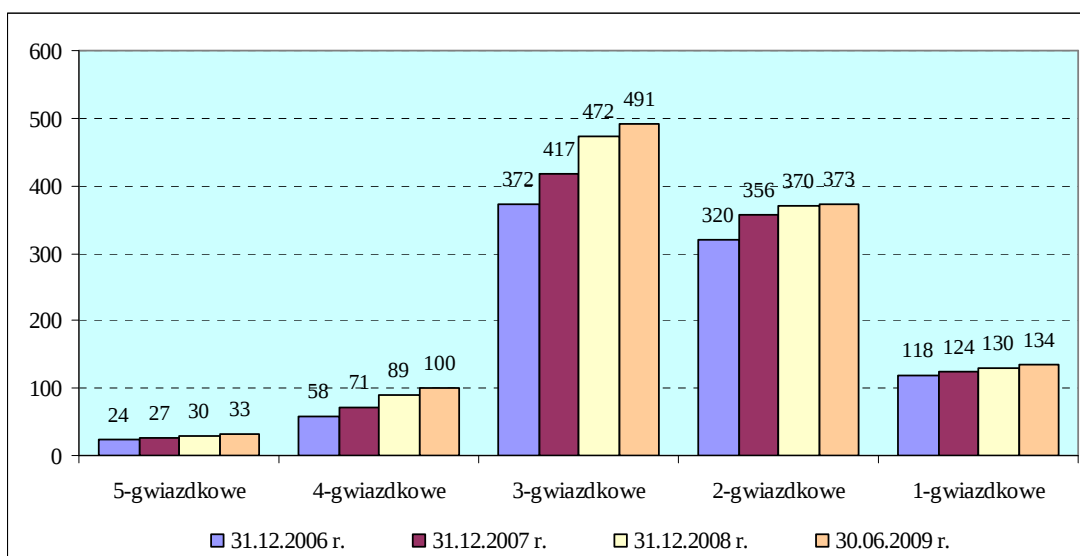
Źródło: ustalenia NIK

³⁷ Patrz przypis 6.

Szczegółowe dane w zakresie liczby obiektów hotelarskich według ich rodzaju w skontrolowanych województwach przedstawia załącznik nr 5.2 do niniejszej informacji o wynikach kontroli.

Największe tempo przyrostu obiektów hotelarskich (62%) odnotowano wśród hoteli o najwyższym standardzie w zakresie wyposażenia oraz świadczonych usług (5- i 4-gwiazdkowych), tj. z 82 na 31.12.2006 r. do 133 na 30.06.2009 r. (wykres 6).

Wykres 6. Liczba hoteli w skontrolowanych województwach (według ich kategorii).

Źródło: ustalenia NIK

W badanym okresie marszałkowie województw wydali łącznie 509 decyzji administracyjnych w sprawach zaszeregowania obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i nadania mu kategorii, w tym 9 odmownych w związku z niespełnianiem wymagań co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, określonych w *rozporządzeniu w sprawie obiektów hotelarskich*.

Kontrola w 4 urzędach (w **Gdańsku, Katowicach, Poznaniu i Warszawie**) wykazała, że postępowania w powyższych sprawach prowadzono z naruszeniem przepisów *kpa* oraz *rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich*. Stwierdzono m.in. rozpatrywanie niekompletnych wniosków przedsiębiorców oraz nieterminowe załatwianie spraw.

Na przykład:

- w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**, rozpatrzono 7 z 35 badanych wniosków, które nie zawierały m.in.: nazwy obiektu (niezgodnie z § 5 ust. 2 pkt 1 *rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich*), wskazania zaszeregowania do określonego rodzaju i kategorii (niezgodnie z § 5 ust. 2 pkt 6 ww. *rozporządzenia*), do 2 wniosków nie dołączono dokumentacji potwierdzającej spełnienie warunków budowlanych przez obiekt hotelarski, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 ww. *rozporządzenia*, a do 1 wniosku nie dołączono dokumentacji potwierdzającej spełnienie przez obiekt warunków przeciwpożarowych, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 ww. *rozporządzenia*, a ponadto 20 spraw (57%) załatwiono po upływie od 61 do 693 dni od dnia złożenia wniosku, co było niezgodne z art. 35 § 3 *kpa*. W żadnym

z tych przypadków nie zawiadomiono stron o przyczynach zwłoki i nowym terminie załatwienia sprawy, co naruszało postanowienia art. 36 kpa.

Ustalono także, że 34 decyzje zawierały nazwę obiektu hotelarskiego, zamiast oznaczenie przedsiębiorcy (art. 107 § 1 kpa).

Na szczególnie negatywną ocenę zasługuje decyzja o zaszeregowaniu jednego z hoteli w województwie wielkopolskim, którą wydano bez zastrzeżeń pomimo, iż część tego obiektu była objęta zakazem eksploatacji na mocy decyzji Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu (załączonej do wniosku przedsiębiorcy),

- w **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku**, 7 z 31 badanych spraw (23%) załatwiono po upływie 61 dni, w tym 2 po upływie - odpowiednio - 274 i 428 dni od dnia złożenia wniosku.

Przed wydaniem decyzji w sprawach zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i nadania mu kategorii dokonywano ocen w zakresie spełniania wymagań przez te obiekty, określonych w załącznikach³⁸ do *rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich*.

W celu dokonywania powyższych ocen marszałkowie 5 województw (**małopolskiego, mazowieckiego, pomorskiego, śląskiego i wielkopolskiego**) korzystali z przyznanego im prawa powołania zespołu oceniającego (§ 6 ust. 2 ww. *rozporządzenia*)³⁹. W **województwie dolnośląskim** ocen obiektów hotelarskich dokonywali pracownicy urzędu marszałkowskiego, posiadający kwalifikacje zawodowe w zakresie usług hotelarskich lub turystycznych.

Za dokonanie oceny spełniania przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii pobiera się opłaty, których wysokość została określona w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie opłat związanych z zaszeregowaniem obiektu hotelarskiego*⁴⁰.

Kontrola w **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku** wykazała pobieranie tych opłat w wysokościach wyższych niż wynikające z przepisów § 2 ust. 1 ww. *rozporządzenia*⁴¹. Za podstawę ustalenia wysokości tych opłat błędnie przyjęto

³⁸ Szczegółowe wymagania co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym usług gastronomicznych, dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich ustalono w: załączniku nr 1 dla hoteli i moteli, załączniku nr 2 dla pensjonatów, załączniku nr 3 dla kempingów (campingów) i pól biwakowych, w załączniku nr 4 dla domów wycieczkowych, w załączniku nr 5 dla schronisk młodzieżowych i w załączniku nr 6 dla schronisk.

³⁹ W skład zespołu powołuje się: przedstawicieli marszałka województwa, osoby posiadające kwalifikacje zawodowe i praktykę w świadczeniu usług hotelarskich lub turystycznych, wskazane przez jednostki samorządu gospodarczego i stowarzyszenia działające w zakresie turystyki i hotelarstwa, przedstawicieli Państwowej Straży Pożarnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego oraz innych jednostek.

⁴⁰ Dz.U. z 2006 r. Nr 30, poz. 214

⁴¹ Opłata wynosi: 150% miesięcznej stawki najniższego wynagrodzenia (przysługującego za pracę pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy) - dla oceny hoteli i moteli kategorii oznaczonej czterema i pięcioma gwiazdkami, 100% najniższego wynagrodzenia - dla oceny hoteli i moteli kategorii oznaczonej trzema gwiazdkami, 80% najniższego wynagrodzenia - dla oceny kempingów, 60% najniższego wynagrodzenia - dla oceny hoteli i moteli kategorii oznaczonej jedną i dwiema gwiazdkami oraz pensjonatów powyżej 20 pokoi, 50% najniższego wynagrodzenia - dla oceny domów wycieczkowych, 40% najniższego wynagrodzenia - dla oceny pensjonatów do 20

minimalne wynagrodzenie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁴², zamiast kwotę 760 zł, wynikającą z art. 25 ww. ustawy. Do ustalenia podstawy w 2006 r. przyjęto kwotę 899,10 zł, w 2007 r. - 936 zł, w 2008 r. – 1 126 zł i w 2009 r. – 1 276 zł. Według wyjaśnień pracowników Departamentu Turystyki, powodem takiego naliczania ww. opłat była pisemna opinia wydana przez Skarbnika Województwa Pomorskiego. W wyniku tej nieprawidłowości 42 przedsiębiorców wniosło opłaty wyższe od należnych, łącznie o 11 870 zł.

W myśl art. 39a ust. 1 ustawy o usługach turystycznych przedsiębiorca, który zamierza rozpocząć świadczenie usług hotelarskich w obiekcie hotelarskim, może ubiegać się o przyrzeczenie zaszeregowania obiektu hotelarskiego do odpowiedniego rodzaju i kategorii, tzw. promesę.

Na wnioski przedsiębiorców marszałkowie województw wydali w badanym okresie łącznie 142 promesy. W jednym z kontrolowanych województw, przy wydawaniu promes, nie przestrzegano przepisów art. 39a ust. 4 i 5 ustawy o usługach turystycznych.

W Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu, spośród 14 promes, 3 wydano w oparciu o niekompletne wnioski przedsiębiorców, które nie zawierały: oznaczenia przedsiębiorcy wraz z podaniem jego siedziby, nazwy obiektu, określenia położenia obiektu wraz z podaniem jego adresu, wskazania rodzaju obiektu hotelarskiego, do zaszeregowania którego ubiega się przedsiębiorca, niezgodnie z art. 39a ust. 4 ww. ustawy. Ponadto wydano 1 promesę w oparciu o wniosek, do którego przedsiębiorca nie załączył ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę lub zmianę sposobu użytkowania obiektu, niezgodnie z art. 39a ust. 5 ww. ustawy.

Zgodnie z art. 39a ust. 7 ustawy o usługach turystycznych, marszałek województwa może, w drodze postanowienia, zezwolić na rozpoczęcie świadczenia usług hotelarskich przez przedsiębiorcę, który otrzymał promesę, po złożeniu przez niego kompletnego wniosku o zaszeregowanie obiektu hotelarskiego do odpowiedniego rodzaju i kategorii. Z powyższego prawa skorzystał 5-krotnie jeden z marszałków województw, który z naruszeniem ww. przepisów wydał 3 zezwolenia.

Marszałek Województwa Wielkopolskiego, pomimo złożenia przez przedsiębiorców niekompletnych wniosków o zaszeregowanie obiektu hotelarskiego do odpowiedniego rodzaju i kategorii, wydał 3 zezwolenia na rozpoczęcie przez nich świadczenia usług hotelarskich. We wnioskach tych nie wskazano zaszeregowania do określonego rodzaju i kategorii, o które wystąpił wnioskodawca (niezgodnie z § 5 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich) lub nie zamieszczono opisu obiektu potwierdzającego stopień spełnienia przez ten obiekt wymagań dla rodzaju i kategorii, o które wystąpił wnioskodawca (niezgodnie z § 5 ust. 2 pkt 4 ww. rozporządzenia) lub nie wskazano: nazwy i siedziby przedsiębiorcy, nie określono położenia obiektu wraz z podaniem jego adresu, opisu obiektu potwierdzającego stopień spełniania wymagań dla rodzaju i kategorii, osoby upoważnionej do reprezentowania wnioskodawcy,

pokoju, 30% najniższego wynagrodzenia - dla oceny schronisk, 10% najniższego wynagrodzenia - dla oceny schronisk młodzieżowych i pól biwakowych.

⁴² Dz.U. Nr 200, poz. 1679 ze zm.

zaszeregowania do określonego rodzaju i kategorii, o które wystąpił wnioskodawca (niezgodnie z § 5 ust. 2 pkt 1, 3, 4, 5 i 6 ww. rozporządzenia).

Ponadto stwierdzono, że w wydanych przez **Marszałka Województwa Wielkopolskiego**, w formie decyzji administracyjnych, 5 promesach (z 14 ogółem) oraz w 3 z 5 zezwoleń (postanowienia), nie wskazano strony postępowania, niezgodnie z przepisami art. 107 § 1 kpa i art. 124 § 1 kpa. Zarówno w decyzjach jak i postanowieniach, jako stronę oznaczono bowiem obiekt hotelarski, zamiast przedsiębiorcę.

W badanym okresie do 4 urzędów (w **Katowicach, Krakowie, Wrocławiu i Warszawie**)⁴³ wpłynęło 28 skarg na działalność obiektów, w których świadczone były usługi hotelarskie, a do ministra właściwego ds. turystyki jedna skarga⁴⁴. Przedmiotem tych skarg były m.in.: zawyżone ceny noclegów, niewłaściwy poziom świadczonych usług, nieprzekazanie materiałów promocyjnych dotyczących usług świadczonych w obiekcie. Marszałkowie województw, załatwiając ww. skargi, przeprowadzali m.in. postępowania wyjaśniające oraz kontrole obiektów hotelarskich, czym przyczynili się jednocześnie do ochrony interesów konsumentów usług turystycznych.

Na przykład:

- do **Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach**, wpłynęły 2 skargi na tzw. inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, niebędące w ewidencji prowadzonej przez Marszałka. W obu przypadkach przedsiębiorcy nie posiadali decyzji Marszałka Województwa Śląskiego w sprawie zaszeregowania obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i nadania kategorii, posługując się zastrzeżonymi nazwami bezprawnie⁴⁵. Skargi zostały przekazane do dalszego rozpatrzenia przez Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Katowicach,
- w **Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu**, w przypadku wszystkich skarg, które wpłynęły do urzędu (10), przeprowadzono kontrolę w obiektach hotelarskich. Ujawnione uchybienia, po wydaniu zaleceń pokontrolnych, zostały wyeliminowane.

3.2.3.2. Ewidencja obiektów hotelarskich

W 3 badanych urzędach (w **Gdańsku, Poznaniu i Warszawie**) nierzetelnie prowadzono ewidencję obiektów hotelarskich. Prowadzone karty ewidencyjne obiektów hotelarskich nie zawierały wszystkich wymaganych § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich, danych⁴⁶.

⁴³ Do Urzędów Marszałkowskich w Gdańsku i Poznaniu nie wpłynęły żadne skargi na działalność obiektów hotelarskich.

⁴⁴ Informacja uzyskana w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁴⁵ Świadczenie usług hotelarskich używając nazw rodzajowych lub określenia kategorii obiektów hotelarskich bez decyzji lub niezgodnie z decyzją jest wykroczeniem określonym w art. 60¹ § 4 pkt 2 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2007 r. Nr 109, poz. 756 ze zm.).

⁴⁶ Karta ewidencyjna obiektu hotelarskiego zawiera: określenie przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie, nazwę i adres obiektu, określenie rodzaju i kategorii obiektu, informację o stałym lub sezonowym charakterze świadczonych usług, wraz z podaniem czasu trwania sezonu, opis obiektu zawierający informacje o liczbie miejsc noclegowych, zakresie świadczonych usług, położeniu obiektu, informacje o promesach, decyzjach dotyczących rodzaju i kategorii obiektu oraz o dopuszczonych odstępstwach od wymagań co do wyposażenia i zakresu świadczonych usług, informacje o przeprowadzonej kontroli i ponownej ocenie spełniania wymagań dla rodzaju i kategorii obiektu.

W **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**, żadna z 30 zbadanych kart obiektów hotelarskich nie zawierała wszystkich wymaganych przepisami prawa danych lub dane te były niepełne, m.in.: w 17 kartach nie wskazano pełnej nazwy przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie, w 3 kartach wskazano niewłaściwą nazwę przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie, w żadnej z kart nie zamieszczono opisu obiektu zawierającego informacje o liczbie miejsc noclegowych, zakresie świadczonych usług i położeniu obiektu, w 10 kartach nie odnotowano informacji o przeprowadzonej kontroli i ponownej ocenie spełniania wymagań dla rodzaju i kategorii obiektu. Według wyjaśnień pracownika urzędu powyższe nieprawidłowości wynikały z niedopatrzenia.

W **Urzędzie Marszałkowskim w Warszawie**, w 6 z 30 zbadanych kart nie wskazano opisu obiektu zawierającego informacje o liczbie miejsc noclegowych, zakresie świadczonych usług i położeniu obiektu.

W **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku**, w 3 z 20 zbadanych kart brak było informacji o zakresie świadczonych usług lub o liczbie miejsc noclegowych.

W 2 urzędach marszałkowskich (w **Poznaniu i Warszawie**) dokonywano wpisów do kart ewidencyjnych z naruszeniem zasad określonych w § 15 rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich.

Przykładowo w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**, w 5 przypadkach wpis do karty ewidencyjnej obiektu zaopatrzonego w miesiąc i rok dokonania wpisu, bez wskazania dnia, o poprawkach w zapisach 2 kart, nie dokonano na końcu wpisu adnotacji o treści poprawki i jej podstawie, ze wskazaniem miejsca dokonanej poprawki oraz nie opatrzone adnotacji datą i podpisem.

Pomimo wymogu założenia kart ewidencyjnych (§ 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich) dla obiektów, na które wydano promesy, w dwóch urzędach marszałkowskich nie przestrzegano tego obowiązku (we **Wrocławiu** nie założono 13 kart, a w **Poznaniu** – 11 kart, w tym dla 2 obiektów, na które wydano zezwolenia na rozpoczęcie świadczenia usług hotelarskich).

3.2.3.3. Kontrole obiektów hotelarskich

Marszałkowie województw, działając na podstawie art. 40 ust. 3 ustawy o usługach turystycznych, przeprowadzili łącznie 1 405 kontroli obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których były świadczone usługi hotelarskie, położonych na terenie województw. Poza tym 2 kontrole⁴⁷ (po jednej w województwach mazowieckim i wielkopolskim) przeprowadził minister właściwy ds. turystyki⁴⁸.

⁴⁷ Informacja uzyskana w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁴⁸ Patrz przypis 14.

Tabela 3. Liczba przeprowadzonych przez marszałków województw kontroli obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których były świadczone usługi hotelarskie.

Wyszczególnienie	Kontrole w 2006 r.	Kontrole w 2007 r.	Kontrole w 2008 r.	Kontrole w I półroczu 2009 r.
1	2	3	4	5
dolnośląskie	75	77	57	32
małopolskie	94	86	99	73
mazowieckie	63	70	54	42
pomorskie	72	51	43	31
śląskie	49	47	48	24
wielkopolskie	50	67	70	31
Razem	403	398	371	233

Źródło: ustalenia NIK

W 4 urzędach (w **Gdańsku, Katowicach, Poznaniu i Warszawie**) wystawiano upoważnienia do kontroli, które nie zawierały wszystkich wymaganych danych⁴⁹.

Na przykład:

- w **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu**, na 218 zbadanych upoważnień do przeprowadzenia kontroli w 178 nie podano numeru legitymacji służbowej pracownika organu kontroli uprawnionego do wykonywania kontroli, w 218 brak było pouczenia o prawach i obowiązkach kontrolowanego przedsiębiorcy,
- we wszystkich wystawionych w **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku** upoważnieniach do kontroli (197) wskazywano nazwy obiektów hotelarskich, a nie określano w nich firmy (oznaczenia) przedsiębiorcy objętego kontrolą.

Ponadto w 2 urzędach marszałkowskich ustalono przypadki przeprowadzania kontroli bez ważnego upoważnienia.

Pracownik **Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu** przeprowadził 13.12.2007 r. kontrolę hotelu na podstawie upoważnienia obowiązującego w dniu 12.12.2007 r.

Pracownicy **Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie** przeprowadzili 18.01.2007 r. kontrolę hotelu na podstawie upoważnień obowiązujących do 31.12.2006 r.

We wszystkich 6 województwach przeprowadzano kontrole spełniania przez obiekty wymagań określonych w przepisach *rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich*, przy czym **Marszałek Województwa Wielkopolskiego** nie objął badaniem 21 obiektów hotelarskich, pomimo upływu 3-letniego okresu, o którym mowa w § 8 ust. 2 *rozporządzenia w sprawie obiektów hotelarskich*. Kontroli tych nie przeprowadzono, według wyjaśnień pracownika urzędu, z powodu niedopatrzenia.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości marszałkowie województw kierowali do przedsiębiorców zalecenia pokontrolne, natomiast ich niewykonanie powodowało podjęcie przez organ stosownych działań.

Na przykład **Marszałek Województwa Małopolskiego** w wyniku 9 kontroli wydał decyzje uchylające wcześniej wydane decyzje o zaszeregowaniu obiektu do określonego rodzaju i nadania mu kategorii oraz wykreślił te obiekty z ewidencji, a w przypadku 1 z kontroli wydał decyzję zmieniającą kategorię obiektu z „hotel ***” na „hotel **”.

⁴⁹ Patrz przypis 24.

3.2.4. Audyt wewnętrzny i kontrola wewnętrzna

Audyt wewnętrzny i kontrola wewnętrzna w skontrolowanych urzędach marszałkowskich nie funkcjonowały w sposób zapewniający prawidłowe wykonywanie zadań określonych w *ustawie o usługach turystycznych*. Zakres i skala nieprawidłowości ustalonych w trakcie niniejszej kontroli wskazują na słabość systemów ustanowionych w badanych urzędach. W kontrolowanym okresie audytem wewnętrznym nie objęto realizacji powyższych zadań w 5 urzędach marszałkowskich (**Katowice, Kraków, Poznań, Warszawa i Wrocław**), a kontrolą wewnętrzną w 4 urzędach (**Gdańsk, Katowice, Kraków, Wrocław**).

Na przykład audytor wewnętrzny zatrudniony w:

- **Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu** wyjaśnił, że nie planowano i nie prowadzono audytu wewnętrznego w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o usługach turystycznych ze względu na jego „niższą wagę”,
- **Urzędzie Marszałkowskim w Warszawie** wyjaśnił, że obszar ten w analizie uzyskał ocenę ryzyka na poziomie 64,15%. W związku z faktem, że obszar określony został średnim ryzykiem, będzie audytowany w 2010 r.

Przeprowadzone kontrole wewnętrzne w 2 urzędach oraz audyty w 1 urzędzie (związane pośrednio z realizacją zadań określonych w *ustawie o usługach turystycznych*) nie stwierdziły nieprawidłowości w realizacji zadań wynikających z ww. ustawy lub zakres i waga ustalonych nieprawidłowości były nieznaczne.

Departament Kontroli Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu przeprowadził 1-dniową kontrolę w zakresie trybu i zasad organizowania w latach 2007-2009 (do 31 marca), egzaminów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek. Ustalenia tej kontroli nie wykazały żadnych nieprawidłowości.

Departament Kontroli Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie przeprowadził jedną kontrolę obejmującą załatwianie spraw wynikających z ustawy o usługach turystycznych. W 3 z 5 zbadanych decyzji zakazujących prowadzenia działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, nie wymieniono imienia i nazwiska oraz daty urodzenia osoby lub osób upoważnionych do kierowania działalnością przedsiębiorcy, co było niezgodne z art. 9 ust. 4 pkt 2 ww. ustawy.

W Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku przeprowadzono m.in. w Departamencie Turystyki 2 audyty pośrednio związane z załatwianiem spraw określonych w ustawie o usługach turystycznych, w tematach: „Skuteczność i adekwatność kontroli wewnętrznej” i „Adekwatność, efektywność i skuteczność kontroli wewnętrznej”, których przedmiotem była m.in. ocena prawidłowości identyfikacji kluczowych procesów systemu zarządzania i kontroli, ocena dokumentowania opisu tego systemu i ocena środowiska wewnętrznego. Nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z realizacją zadań wynikających z ww. ustawy.

W 2 z 6 skontrolowanych urzędów uwzględniono badanie realizacji powyższych zadań w planach audytu na 2010 r. (**Warszawa**) i na 2011 r. (**Gdańsk**).

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

W 2003 r. NIK skontrolowała realizację przez organy administracji rządowej, w tym wojewodów, zadań wynikających z *ustawy o usługach turystycznych*.⁵⁰ W wyniku tej kontroli ujawniono nieprawidłowości polegające m.in. na: podejmowaniu nieodpowiednich działań wobec organizatorów turystyki nieposiadających gwarancji lub umowy ubezpieczenia na cały okres prowadzonej działalności, dokonywaniu standaryzacji obiektów hotelarskich pomimo niespełniania przez nie wszystkich wymagań przewidzianych dla rodzaju i kategorii, do których zostały zaszeregowane, przeprowadzaniu małej ilości kontroli podmiotów działających na rynku usług turystycznych. W zakresie wykonania wniosków pokontrolnych, wojewodowie poinformowali NIK m.in. o: podjęciu działań mających na celu wyeliminowanie z rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych podmiotów nieposiadających gwarancji lub umowy ubezpieczenia oraz zwiększenie częstotliwości kontroli organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, pouczeniu pracowników urzędów wojewódzkich o konieczności bezwzględnego przestrzegania terminów załatwiania spraw określonych w *kpa*.

Do niniejszej kontroli wybrano marszałków 6 województw, na terenie których leżą miasta zgłoszone do organizacji w 2012 r. *finalowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej*. Województwa te należą do najbardziej rozwiniętych regionów w Polsce, pod względem liczby podmiotów świadczących usługi turystyczne [str. 14-15 niniejszej informacji o wynikach kontroli].

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Wszystkie protokoły kontroli zostały podpisane bez zastrzeżeń. Wyniki kontroli przeprowadzonych w 3 urzędach marszałkowskich omówiono na naradach pokontrolnych, w których uczestniczyło 21 osób.

W trakcie kontroli, w trybie *art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK*, zasięgnięto informacji w jednostkach niekontrolowanych:

- z Ministerstwa Sportu i Turystyki, w zakresie: liczby kontroli organizatorów turystyki, pośredników turystycznych, obiektów hotelarskich, przeprowadzonych przez ministra właściwego do spraw turystyki na terenie 6 skontrolowanych województw i istotnych nieprawidłowości ujawnionych w wyniku tych kontroli oraz liczby i przedmiotu skarg, które wpłynęły do ministra, na działających na

⁵⁰ Patrz przypis 2.

- terenie 6 województw organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz obiektów hotelarskich,
- z Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w zakresie liczby i przedmiotu skarg, które wpłynęły do ww. Urzędu, na działalność organizatorów turystyki i pośredników turystycznych funkcjonujących na terenie skontrolowanych województw,
 - od 6 miejskich rzeczników konsumentów⁵¹, w zakresie liczby i przedmiotu skarg na działalność organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, które wpłynęły w badanym okresie.

W związku z dokonanymi ustaleniami, już w trakcie kontroli marszałkowie niektórych województw podejmowali działania w celu wyeliminowania stwierdzonych przez NIK nieprawidłowości, m.in.:

- w **Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku**: zmieniono zasady wyliczania opłat za dokonanie oceny spełniania przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii oraz zaprowadzono rejestr organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, który spełniał wymagania określone w *art. 7 ust. 6 ustawy o usługach turystycznych*,
- w **Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu**: podjęto działania w celu wydania legitymacji służbowych pracownikom Wydziału Turystyki, którzy przeprowadzają kontrole m.in. organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.

Oceny kontrolowanej działalności oraz uwagi i wnioski przedstawione zostały w 6 wystąpieniach pokontrolnych. Do jednego z nich zgłoszono 2 zastrzeżenia⁵², które dotyczyły negatywnej oceny odnoszącej się do:

- 1) niewydania przez marszałka województwa decyzji o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności objętej wpisem do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych (*art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*), w przypadku nieterminowego przedłożenia oryginałów dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnych umów gwarancji lub ubezpieczenia, o których mowa w *art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o usługach turystycznych*,
- 2) uchylenia jednej decyzji o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do ww. rejestru po wniesieniu przez przedsiębiorcę odwołania od tej decyzji i złożeniu aktualnej umowy gwarancji.

W wyniku rozpatrzenia ww. zastrzeżeń, pierwsze z nich uznano, a drugie oddalono. Uchwała Komisji Odwoławczej została zatwierdzona przez Prezesa NIK.

W wystąpieniach pokontrolnych, w których przedstawiono łącznie 29 wniosków, NIK postulowała m.in. o:

- podjęcie działań organizacyjnych zapewniających:
 - terminowe dokonywanie wpisów do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych,

⁵¹ Patrz przypis 20.

⁵² Dotyczy wystąpienia pokontrolnego do Marszałka Województwa Pomorskiego.

- terminowe załatwianie spraw dotyczących zaszeregowania obiektów hotelarskich i nadania im kategorii,
- dopuszczanie do egzaminów na przewodnika turystycznego i pilota wycieczek oraz egzaminów z języków obcych wyłącznie osób, które terminowo wpłaciły i przedstawiły dowody uiszczenia opłat egzaminacyjnych,
- bezzwłoczne przesyłanie ministrowi właściwemu ds. turystyki kopii zaświadczeń o dokonanych wpisach do ww. rejestru,
- objęcie okresową kontrolą z urzędu wszystkich organizatorów posiadających stałe upoważnienia do przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek,
- uzupełnienie składów komisji egzaminacyjnych dla przewodników turystycznych o przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków lub przedstawiciela organizacji zrzeszających organizatorów turystyki,
- powoływanie w skład zespołu egzaminacyjnego członków komisji, którzy nie uczestniczyli w szkoleniu osób egzaminowanych, jako organizator, kierownik szkolenia lub wykładowca,
- wszczynanie postępowań na podstawie *art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*, w razie rażących naruszeń warunków prowadzenia działalności regulowanej,
- zwrot przedsiębiorcom opłat za dokonanie oceny spełniania przez obiekty hotelarskie wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii – w części pobranej w nadmiernej wysokości,
- uzupełnienie kart ewidencyjnych obiektów hotelarskich o brakujące dane,
- wzmocnienie nadzoru nad wykonywaniem zadań wynikających z *ustawy o usługach turystycznych*, m.in. poprzez objęcie realizacji tych zadań audytem wewnętrznym i kontrolą wewnętrzną,
- rozważenie możliwości wzmocnienia obsady kadrowej w Wydziale Turystyki w celu zapewnienia przeprowadzania z wymaganą częstotliwością kontroli i sprawowania nadzoru nad wykonywaniem zadań wynikających z *ustawy o usługach turystycznych*.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne marszałkowie województw poinformowali NIK o podjętych działaniach w celu realizacji wniosków pokontrolnych, polegających na:

- rozwiązaniu stosunku pracy z pracownikiem odpowiedzialnym merytorycznie za prowadzenie rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych,
- pouczeniu i zobowiązaniu pracowników urzędu marszałkowskiego do bezwzględnego przestrzegania terminów dokonywania wpisów do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, załatwiania spraw wynikających z *ustawy o usługach turystycznych* oraz dopuszczania do egzaminów tylko osób spełniających wymagania określone prawem,
- przesyłaniu do Ministra Sportu i Turystyki kopii zaświadczeń o dokonanych wpisach do ww. rejestru w terminie nie dłuższym niż 10 dni,

- podjęciu uchwały Zarządu województwa w sprawie zmiany planu kontroli Wydziału Turystyki i Sportu na 2009 r., polegającej na dodaniu do tego planu nieobjętych dotychczas kontrolą, organizatorów posiadających stałe upoważnienia do przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek,
- wystąpieniu do wojewódzkich konserwatorów zabytków oraz do organizacji zrzeszających organizatorów turystyki o przedstawienie kandydatów na członków komisji egzaminacyjnych dla przewodników turystycznych,
- zobowiązaniu pracowników urzędu przygotowujących projekty zarządzeń marszałka województwa do nieuwzględniania w tych projektach, jako członków zespołów egzaminacyjnych osób, które wcześniej uczestniczyły w szkoleniu osób egzaminowanych, jako organizator, kierownik szkolenia lub wykładowca,
- zobowiązaniu dyrektora Departamentu Turystyki i Sportu do wszczynania postępowań, na podstawie *art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*, w razie rażących naruszeń warunków prowadzenia działalności regulowanej, a ponadto zamieszczeniu na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego dodatkowej informacji o procedurze wszczynania ww. postępowań,
- zwrocie przedsiębiorcom opłat za dokonanie oceny spełniania przez obiekty hotelarskie wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii – w części pobranej w nadmiernej wysokości,
- uzupełnieniu wszystkich kart ewidencyjnych obiektów hotelarskich o brakujące dane,
- zapewnieniu objęcia realizacji zadań wynikających z *ustawy o usługach turystycznych* audytem wewnętrznym w 2010 r.,
- planowanym zwiększeniu zatrudnienia w Wydziale Turystyki.

Finansowe rezultaty niniejszej kontroli wyniosły 11,9 tys. zł. Kwota ta dotyczy nienależnie uzyskanych dochodów z tytułu pobrania w nadmiernej wysokości opłat za dokonanie oceny spełniania przez obiekty hotelarskie wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii.

5. Załączniki

5.1. Zestawienie liczby obiektów hotelarskich według ich rodzaju w skontrolowanych województwach

wyszczególnienie	małopolskie				dolnośląskie				wielkopolskie				mazowieckie				pomorskie				śląskie			
	31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.	30.06.2009 r.	31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.	30.06.2009 r.	31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.	30.06.2009 r.	31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.	30.06.2009 r.	31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.	30.06.2009 r.	31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.	30.06.2009 r.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
hotele, z tego:	196	217	244	250	174	188	203	210	156	179	199	212	147	165	179	179	109	120	125	129	110	126	141	151
5*	6	6	8	10	2	2	2	3	-	-	1	1	9	10	10	10	3	4	5	6	4	5	4	3
4*	17	22	25	27	11	11	14	15	9	11	14	16	8	12	14	17	5	6	9	10	8	9	13	15
3*	97	114	134	138	75	82	91	93	64	72	79	85	52	58	68	66	39	41	42	45	45	50	58	64
2*	60	60	61	60	51	58	61	62	57	68	75	78	62	68	69	69	49	55	55	54	41	47	49	50
1*	16	15	16	15	35	35	35	37	26	28	30	32	16	17	18	17	13	14	14	14	12	15	17	19
motele, z tego:	13	15	14	14	5	5	4	4	15	17	20	20	10	9	10	10	2	1	1	1	1	2	2	2
5*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3*	1	2	2	2	-	-	-	-	1	2	3	3	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
2*	8	9	9	9	5	5	3	3	9	9	9	9	5	5	7	7	1	1	1	1	-	-	-	-
1*	4	4	3	3	-	-	1	1	5	6	8	8	4	3	2	2	-	-	-	-	1	2	2	2
pensjonaty, z tego:	54	63	67	69	50	51	55	58	19	22	24	25	3	1	1	1	21	21	21	21	7	8	8	9
5*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4*	-	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
3*	26	31	35	35	13	14	17	18	8	10	10	11	1	-	-	-	4	4	4	4	2	3	3	3
2*	19	23	22	24	22	22	24	25	4	4	6	6	1	1	1	1	10	10	10	10	2	2	3	4
1*	9	8	8	8	13	13	13	14	6	6	6	6	1	-	-	-	7	7	7	7	2	2	2	2
kempingi, z tego:	10	10	10	10	13	12	12	12	5	5	3	3	6	6	6	6	30	30	29	29	7	7	7	8
4*	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2
3*	5	6	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	9	9	9	9	1	1	1	1
2*	1	1	1	1	9	9	9	9	2	2	1	1	3	3	3	3	16	16	15	15	2	2	2	3
1*	4	3	3	3	3	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	3	3	2	2	2	2
domy wyciecz., z tego:	10	9	9	8	3	3	4	4	1	1	1	1	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1
kat. I	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kat. II	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
kat. III	9	8	8	7	2	2	3	3	-	-	-	-	3	3	3	3	-	-	-	-	1	1	1	1
schroniska młodz., z tego:	4	5	5	5	16	16	16	17	6	8	8	8	3	3	3	3	6	7	7	7	6	7	7	8
kat. I	2	2	2	2	9	9	9	10	3	5	5	5	3	3	3	3	3	3	3	3	4	5	5	6
kat. II	-	1	1	1	5	5	5	5	2	2	2	2	-	-	-	-	2	2	2	2	1	1	1	1
kat. III	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	-	-	-	-	1	2	2	2	1	1	1	1
schroniska:	22	22	21	21	13	13	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	10	10	10
Razem	309	341	370	377	274	288	307	319	202	232	255	269	172	187	202	202	169	180	184	188	143	161	176	189

5.2. Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole

Podmioty	Jednostki organizacyjne NIK
Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu	Delegatura we Wrocławiu
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie	Delegatura w Krakowie
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Delegatura w Warszawie
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku	Delegatura w Gdańsku
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach	Delegatura w Katowicach
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu	Delegatura w Poznaniu

5.3. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

W latach 2006-2009 (I półrocze) funkcję marszałków województw pełnili:

- województwa dolnośląskiego:
 - Pan Paweł Wróblewski (do 06.12.2006 r.),
 - Pan Andrzej Łoś (od 07.12.2006 r. do 05.03.2008 r.),
 - Pan Marek Łapiński (od 05.03.2008 r.),
- województwa małopolskiego:
 - Pan Janusz Sepioł (do 27.11.2006 r.),
 - Pan Marek Nawara (od 27.11.2006 r.),
- województwa mazowieckiego:
 - Pan Adam Struzik,
- województwa pomorskiego:
 - Pan Jan Kozłowski,
- województwa śląskiego:
 - Pan Michał Czarski (do 27.11.2006 r.),
 - Pan Janusz Moszyński (od 27.11.2006 r. do 12.01.2008 r.),
 - Pan Bogusław Śmigielski (od 12.01.2008 r.),
- województwa wielkopolskiego:
 - Pan Marek Woźniak.

5.4. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2007 r. Nr 109, poz. 756 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. Nr 200, poz. 1679 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U. Nr 175, poz. 1462 ze zm.).
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 stycznia 2006 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz.U. Nr 15, poz. 104).
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz.U. z 2006 r. Nr 22, poz. 169).
9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie opłat związanych z zaszeregowaniem obiektu hotelarskiego (Dz.U. z 2006 r. Nr 30, poz. 214).
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych (Dz.U. z 2006 r. Nr 5, poz. 28).
11. Obwieszczenie Ministra Gospodarki z 20 października 2006 r. w sprawie ogłoszenia listy osób, spośród których marszałkowie województw powołują komisje egzaminacyjne języków obcych dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (M.P. Nr 87, poz. 906).

5.5. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Minister Sportu i Turystyki
6. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
7. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
8. Sejmowa Komisja Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki
9. Sejmowa Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych
10. Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
11. Senacka Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
12. Rzecznik Praw Obywatelskich
13. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego
14. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
15. Wojewodowie
16. Sejmiki województw
17. Marszałkowie województw